Ը. ՏԱՐԻ 2159 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅ Ց 18 ԱՐԵԳ. 4383–Հ. Տ. 26 ՄԱՐՏ 1891–Ն. Տ. 7 ԱՊՐԻԼ 1891–ՀԻՃՐ. 28 ՇԱՊԱՆ 1308 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱԽԱԿ ԿԱՌ ՄԻ ԵՒ ԻՆՔԸ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՂԹԱՏԻՊ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آروه‌لك

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Գալաթայ համար ամսական	10
» » Ք-ամսեայ » »	30
» » Կ-ամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներն տարեկան ֆրանկ	36
» » վեցամսեայ »	22

Դուրս գրուած լրագրոց համար նախքը ցնորդութեան վրայ է եւ գրագրութեանց գրուած նամակ կամ դրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

ԱԶԴ

ԱՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴՍ

Ինչպէս կանխաւ զեկուցած ենք, Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է այսուհետեւ բնաւ չընդունիլ տպաւորիկ բաժանորդագրութիւն։

Որովհետեւ այս տնօրինութիւն Ապրիլ 1էն (առաջիկայ երկուշաբթիէն) անդին պիտի գործադրուի անվրէպ և անխտիր, հարկ կը համարինք վերջին անգամ ծանուցանել թէ բացառութիւն բնաւ պիտի չընդունուի, և այն բաժանորդագրութիւններ՝ նոր թէ հին՝ որոց պարտքերը չեն վճարուած և որք նորոգուած չեն, Լրագրոյս Վարչութեան կողմէ դադարեալ պիտի նկատուին ամենայն ճշդութեամբ։ Զայս միանգամ ընդ միշտ կը ծանուցանենք, յառաջիկային մէջ դիւրագործութիւններ վիրաւորելու անհաճոյ հարկին ներքև չդտնուելու համար։

Ն. ՊՈԼԻՍ, 26 ՄԱՐՏ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՐՏ ԿՐԱՆՎԻԼ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻՈՅ
ՔԱՌՈՐԴ ԴԱՐԵ Ի ՎԵՐ

Հեռագիրը ծանոյց Լորտ Կրանվիլի մահն։ Այս անուանի պետական մարդ, որ ընդ երկար վարած է Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնը, ծնած էր 1845ին, այն տարին ուր իւր հայր՝ ի պատիւ Վաթերլոյի ճակատամարտին մէջ նափոլէոնի Առաջնոյ վրայ տարուած վճռական յաղթութեան Կրանվիլի կոմսութեան տիտղոսն ստացաւ։ Էթոնի և Օքսֆորտի համալսարանական կրթարանաց մէջ դաստիարակուելէ յետոյ, պատանին Ճորճ Էվերզըն-Կոուբը, ապագայ Լորտ Կրանվիլ Բ., Փարիզի դեսպանատան կցորդ եղաւ իւր հօր քով, Լորտ Կրանվիլ Ա., որ Փարիզի դեսպան էր 1836ին։ Բայց դիւանագիտական ասպարիզի մէջ իւր աշկերտութիւն կարճատեւ եղաւ։ Հանգուցեալն 1837ին Մորփէթի երեսփոխան ընտրեցաւ։ 1840ին արտաքին գործոց խորհրդական եղաւ։ 1841ին, իբրեւ Լէյֆիլտի երեսփոխան, այս ճարպիկ և հմակրելի երիտասարդ ազնուականն ուշագրաւ դեր մը կատարեց՝ արմտեաց մաքսերուն դէմ խօսելով և ազատ-փոխանակութեան սկզբունքը պաշտպանելով, որ այն ատեն մեծ նորութիւն մ'էր նոյն իսկ ազատամիտ Անգլիոյ համար։ 1846ին իւր հայր մեռաւ, և Պ. Էվերզըն-Կոուբը իւր հօր տիտղոսը ժառանգելով, հարկադրեցաւ թողուլ երեսփոխանութիւնն և Լորտերու ժողովոյն անդամակցիլ։

1848ին, ազատական նախարարապետ Լորտ Ճոն Ռըսէլ զԼորտ Կրանվիլ առեւտրական նախարար կարգեց, ի մեծ դժգոհութիւն հանգուցեալ Պ. Ճոն Պրայթի և իւր արմատական ընկերաց, որք կը գանգատէին թէ այս փափկասէր ազնուականն ի՛նչ կը հասկնայ առեւտրական և տնտեսական հարցերէ։ Բայց քիչ ետքը խոստովանեցան թէ Լորտ Ճոն Ռըսէլ լաւ ընտրութիւն ըրած էր։ զի Լորտ Կրանվիլ թէև հարստութեան և պերճութեան մէջ ծնած, և աւելի պալատներու և դահլիճներու մէջ փայլելու քան տնտեսական հարցերով զբաղելու սահմանուած, բայց իրօք գործնական մարդ մ'էր, ժողովրդական, ընկերական, առեւտրական, ճարտարագործական, գործաւորական զանազան խնդիրներ մօտէն ուսումնասիրած։ Իւր վարչական կարողութիւնները ցոյց տուաւ՝ 1850ի Լոնտոնի առաջին Արուեստահանդէսին առթիւ կարգադիր յանձնաժողովոյ դեր-նախագահի պաշտօնին մէջ։ Նախագահն էր Էլիզաբեթ Թագուհւոյն ամուսին Ալպերտ իշխանն, որուն և Թագուհւոյն հետ այս առթիւ իւր յարաբերութիւնք իւր ընկերային ազդեցութիւնը զօրացուցին։ Օտարազգեաց և մանաւանդ Ֆրանսացւոց հետ նոյն առթիւ իւր բարեկամական հաղորդակցութիւնք դիւրացուցին ապագային մէջ իւր վարելիք արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնն։

* * *

Այն ժամանակէ ապատական կուսակցութեան գլխաւոր քաղաքագէտները, Լորտ Փալմէրսթըն, Լորտ Ռասլերտին, Լորտ Ճոն Ռըսէլ և Լորտ Քլարէնդոն, երբեմն անհամաձայն կը գտնուէին իրարու հետ, և այսպիսի անհամաձայնութեան մը բերմամբ 1851ին Լորտ Կրանվիլ պահ մը արտաքին գործոց նախարար եղաւ։ Բայց այս պաշտօնն այն ատեն Լորտ Փալմէրսթըն եւեթ կրնար վարել արժանապէս։ Իրբեւ արտաքին գործոց յաջող վարիչ, Լորտ Փալմէրսթըն իւր ժամանակի Պիզմարքն էր։ Ներքին քաղաքականութեան մէջ իսկ, Սըր Ռոպերթ Փիլ ետքը Լորտ Փալմէրսթըն ամենէն ազդեցիկ մարդն էր։ Օտարաց հանդէպ բրիտանեան քաղաքացիութեան իրաւունքներն հզօրապէս պաշտպանելով, Լորտ Փալմէրսթըն կարգ մը արտաքին խնդրոց մէջ անգլիական ազդեցութիւնը զօրացուցած էր։ Իրաւցնէ նախանձելի էր յայտժամ անգլիական ազդեցութիւնն, որ օտար երկրաց մէջ արդարութեան և անգլիական պաշտպանութեան իրաւունքներն ու պարտաւորութիւնները գործադրել կուտար երկաթեայ կամեցողութեամբ։ Բայց այս չարաւնակեալ յաջողութեամբք Լորտ Փալմէրսթըն յանձնապատան գիրք մը սկսած էր բռնել Այպերթ իշխանին դէմ, և Վեհ. Թագուհին ևս կը գանգատէր իւր ընթացքէն։ Արդ, երբ Լուի Նափոլէոն պետական հարուածով ինքզինք ցկեանս Հանրապետութեան Նախագահ (եւ յետոյ Կայսր) հռչակեց, արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Փալմէրսթըն, առանց իւր պաշտօնակցաց և Արքունեաց դժկամակութիւններն ի հաշիւ առնելու, Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանին գոհունակութիւն յայտնեց պետական հարուածին համար և հաւանութիւն նափոլէոնեան իշխանութեան վերահաստատման։ Երկրորդ Կայսրութեան Անգլիոյ կողմէ անմիջական ընդունելութիւնը մեծապէս զօրացուց Նափոլէոն Դ.ի դիրքը։ Բայց իւր պաշտօնակցաց տհաճութեան առթիւ Փալմէրսթըն հարկադրեցաւ հրաժարիլ, և լորտ Կրանվիլ յաջորդեց, թէև քանի մը ամսուան համար միայն։

1859ին, հանգուցեալ Լորտ Տէրպիի պահպանողական նախարարութիւնը տապալեցաւ, և Լորտ Փալմէրսթըն և Լորտ Ճոն Ռըսէլ անհամաձայն գտնուելով, Վեհ. Թագուհին առ Լորտ Կրանվիլ առաջարկեց նախարարապետի պաշտօնը։ Բայց Լորտ Ճոն Ռըսէլ նախամեծար համարեց Լորտ Փալմէրսթընի նախարարապետութեան ներքեւ պաշտօն վարել քան Լորտ Կրանվիլի։ Երբ Լորտ Փալմէրսթըն մեռաւ, վերստին Լորտ Կրանվիլի վրայ խօսուեցաւ իբրեւ նախարարապետ։ Բայց իրօք գործօն դեր մը չունեցաւ մինչև 1868, երբ Պ. Կլատսթոն նախարարապետ եղաւ առաջին անգամ։ Լորտ Քլարէնդոն արտաքին գործոց նախարար և Լորտ Կրանվիլ դաղթական նախարար անուանեցան այս վարչութեան մէջ։ Լորտերու ժողովոյն մէջ Ազատ-Կուսակցութեան ղեկավարն էր միայն և Պ. Կլատսթոն Իռլանտայի վերաբերեալ իւր ծրագրերը Լորտերուն առջեւ պաշտպանելու համար մեծապէս կը կարօտէր Լորտ Կրանվիլի զբաղարթ պերճախօսութեան։ Բարեհամբոյր և ընկերասէր բնաւորութեան տէր մարդ։ Լորտ Կրանվիլ իւր հակառակորդաց անդամ յարգանք կ'աղդէր՝ ամենէն աւելի կիրք դրդռող խնդրոց մէջ իսկ։ զի բնաւ չէր զայրանար, և սատկագոյն վիճաբանութիւնները զուարճախօսութեան կերպնար փոխել հեգնական ժպտուն ակնարկութեամբ մը։

* * *

1870ին, Լորտ Քլարէնդոն մեռնելով, Լորտ Կրանվիլ արտաքին գործոց նախարար եղաւ։ Անգլիացի դիւանագէտք ապահովեր էին իրենց նորընտիր պետ թէ բնաւ վտանգ չսպառնար Եւրոպիոյ խաղաղութեան։ բայց քանի մը շաբաթ ետքը ծագեցաւ Ֆրանքոֆրանսական պատերազմը։ Խաղաղութիւն ամենէն աւելի ապահովիալ պէտք չէ նկատուի երբ ամեն ժամանակէ աւելի հաւասարք կը շռայլուին թէ վտանգ չկայ խաղաղութեան։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնը շատ դժնդակ էր ան ատեն։ զի թէ՛ Ֆրանսացիք և թէ Գերմանք՝ իւրաքանչիւրն իւր տեսակէտով՝ կը գանգատէին թէ Անգլիա չեղոքութեան օրէնքը չի յարգեր։ Նախ Պիզմարքի խնդիրը կար։ այսինքն՝ իրա՞ւ է թէ Ֆրանսա ուզեր է տիրել Պիզմարքի։ Պիզմարք, որ կ'երեւի թէ ի՛նք խորհուրդ տուած էր Ֆրանսայի՝ տիրել Գիւլիոյ, Եւրոպիոյ հասարակաց կարծիքն իւր կողմ առնելու և մանաւանդ Անգլիացիները Ֆրանսայի դէմ դարձնելու համար, յայտարարեց թէ Նափոլէոն Դ. Պիզմարքի տիրել կուզէ։ Անգլիացիք զարացան, դիւանագիտական պայքար սկսան, և եղրակացուցին այն եղաւ որ Անգլիա, Ֆրանսա և Բրուսիա նոր դաշնագիր մը կնքելով խոստացան յարգել Պիզմարքի չեզոքութիւնը նուիրագործող 1839ի դաշնագիրն։

Յետոյ, Սեւ ծովու խնդիրը ծագեցաւ։ Խրիմու պատերազմէն ետքը կնքեալ Փարիզի դաշնագիրը Ռուսիոյ կ'արգիլէր նաւարան կամ նաւատորմ ունենալ ի Սեւ Ծով։ Օգուտ քաղելով ֆրանքոգերմանական պատերազմէն, կորչաքով իշխան ծանուցագրով մը ծանոյց Տէրութեանց թէ Ռուսիա չի կրնար այլ եւս հանդուրժել այս անիրաւութեան։ Ռուսիա գիտէր թէ Անգլիա միայնակ պատերազմի չպիտի ձեռնարկէր ի պաշտպանութիւն Փարիզի դաշնագրին։ Լորտ Կրանվիլ պատասխանեց առ Կորչաքով իշխան՝ ծանուցագրով մը յորում կը պարզէր սա անժխտելի փաստ թէ դաշնագիր մը փոխելու համար բոլոր ստորագրող կողմերուն հաւանութիւնն հարկաւոր է, և ստորագրաց միոյն եւեթ կամքով դաշնագիր մը չեղծանիր։ Խնդիր էր թէ Փարիզի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութեանց մին՝ Բրուսիա՝ [illegible] ծին։ Պ. Օտո Ռըսէլ Լորտ Կրանվիլի տնօրինութեամբ գնաց Վերսալ ուր տեսաւ Պիզմարք կոմսն, որ յայտարարեց թէ «Սեւ ծովու յօդուածն եղծանելու խորհուրդն ես չտուի Ռուսիոյ։ բայց նաեւ տրամադիր չեմ այս պատճառաւ աւրուիլ Ռուսիոյ հետ։ Եթէ Անգլիա միայնակ չուզեր կռուիլ ի պաշտպանութիւն Փարիզի դաշնագրոյն, ելից հնար դտնելու լաւագոյն միջոցն է դեսպանախորհրդոյ մը գումարել»։ Դեսպանախորհրդոյ մը գումարման համար, Լորտ Կրանվիլ հարկադրեցաւ ընդունիլ թէ հանդիսաւոր դաշնագրոյ մը ջնջումը բաց խնդիր մը կրնայ լեսել։ Անգլիոյ դիւրազգածութիւնը գգուելու համար յիշատակագիր մը յօրինուեցաւ, հանդիսապէս յայտարարող թէ «՝ն մէկ Տէրութիւն կրնայ միջազգային յանձնառութիւններէ ինքզինք ազատ հռչակել առանց միւս ստորագիր Տէրութեանց հաւանութեան։ Դեսպանախորհուրդը գումարեցաւ՝ կանխաւ որոշած եզրակացութիւն մը արձանագրելու համար, և Զարն իւր փափաքին հասաւ։ Սեւ ծովու մէջ Ռուսաց վերսկսան նաւարաններ եւ մարտանաւեր չինել։ Լորտ Կրանվիլ հարկադրեցաւ իւր արտասանած դեղցիկ բառերը կուլ տալ, և յետոյ ընկերկիլ պահ մը իւր բռնած անառիկ դիրքէն իբրեւ պաշտպան միջազգային բարոյականի։

Բայց 1870ի պատերազմին գլխաւոր ցաւերն հոս չվերջացան Մեծին Բրիտանիոյ համար։ (Մնացեալն յաջորդ թուով։)

ԴԼՊԻԵՐՆ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Մանիփուրի Մահարաճան վար առնուած էր անցեալ սեպտ.ին, չարժումէ մը ետք որոյ գլուխն էին իւր երկրորդ և երրորդ եղբարք, մին Ճոպրաճ (գահաժառանգ) և միւսը Սէնափուրթի (սպարապետ) անուամբ ճանչուած։ Մահարաճան, իւր չորրորդ եղբօր հետ, որ անուանեալ է «Տէր Փիղերու», Հնդկաստան ապաստանեցաւ, և ի Կալկաթա է այժմ։ Յօրէ անտի իշխանութիւնը Ճոպրաճի և Սէնափուրթի ձեռքն է։ Ի Մանիփուր ի սկզբանէ անտի անգլ. քաղաքականութիւնն եղած է գործնականապէս հաստատեալ իշխանութիւնը ճանչել։ Պ. Քինթըն գացած էր Մանիփուր՝ զՃոպրաճ հաստատելու և զՍէնափուրթի Հնդկաստան աքսորելու համար, իբրև խուզարար։ Բայց ընկերներն ոտք ելան այս անգլ. միջամտութեան դէմ։

* * *

Այս օրերս աւարտեցաւ Հնդկաստանի մարդահամարի գործողութիւնն, յորմէ երեւցաւ թէ Անգլիացւոց հընդկային Տէրութեան բազմամարդութիւնն է այժմ 285 միլիոն բնակիչ, այսինքն՝ 1881ի վերջին մարդահամարէն ի վեր 30 միլիոն աւելի։ Այս անգամ մարդահամարի գործողութիւնն աւելի դիւրին եղաւ և նուազ ծախքով կատարեցաւ։

ԻՍԱԼԻԱ ԵՒ ՍՐԱՍՏԱՆ-ՍԱՀԱՆԵՐԸ

Ապրիլ 2ին Նիւ-Օրլէանի ամբաստանիչ ատեանն ամբաստանութեան ենթարկեց երդուեալներէն երկուքն, որոց վրայ կասկած կայ թէ Իտալացւոց դատին մէջ կաշառուած են։ Նաև դատ բացուեցաւ Օմանի գաղտնի գործակալին դէմ, որ կ'ամբաստանուի իբրեւ երդուեալ դատաւորները կաշառող միջնորդը։

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. ԵՒ Պ. ԲՐՈՒՓ

Պ. Բրուփի հետ Վիլհէլմ Կայսրը վերջին տեսակցութեան զրոյցներն հաստատութիւն կը գտնեն։ Վիլհէլմ Բ. զայրոյթով տեսած էր երկաթի մեծ գործարանատեարց համերաշխարար միանալը՝ նպատակ ունենալով իրենց գներն ընդունել տալ պետական վարչութենց, մանաւանդ երկաթուղեաց վարչութենց։ Այս խնդրոյ վրայ Կայսրը տասն և հինգ օր առաջ տեսակցեցաւ երկաթուղեաց նախարար Պ. Մեյսպախի հետ։ երկու հազար տակառաչափ երկաթեայ գիծ նուազուրդի դրուելով Պրեսլաւի մէջ, չգտնուեցաւ գործարանատէր մը որ 127 մարքէ պակաս գնով յանձնառու լինէր։ Կ'երթամ, ըսաւ Պ. Ալպէն։ Կը ներէ՞ք, Վան Օսէն, որ քանի մը բան հարցնեմ։

—Հարցուցէք։

—Ինչուշտ գիտէք ինչ պատճառաւ կոմսը Բիէռ Ռուսօ անունն առած է։

—Գիտեմ, բայց իրաւունք չունիմ բարեկամիս գաղտնիքն յայտնելու։

—Ձիրդ է, ըսաւ Պ. Ալպէն։ Կարճատեւ լուութենէ մը վերջը։

—Լասէռի կոմսուհւոյն վրայ լուր մը կրնա՞ք տալ, ըսաւ։

—Աւա՜ղ, ոչ։

—Խեղճ կին, մրմնջեց բժիշկը։

—Այո, խե՜ղճ կին, կրկնեց Հոլանտացին։ Դուք ինձմէ աւելի բաղդաւոր եղաք, ճանչցաք զայն։

—Իր ամուսնութեան ներկայ էի։ Բոլ իր վկայներէն մէկն էր զիս Լասէռի կոմսուհին, ճանչցած կիներուս մէջէն ամենէն շնորհալիցը, ամենէն ազնուագեղն, ամենէն սիրունն և լաւագոյնն էր։ Զորս օր առաջ այն աղէտն, զոր գուշակեցի Բարիզէն անցնելով, կոմսին և կոմսուհւոյն հետ ճաշեցի իրենց Պէռռի փողոցին փառաւոր ապարանքին մէջ։ Այդ օրը բաղդունեցայ տեսնելու և գրկելու իրենց զաւակն, ազուորիկ պզտիկ աղջիկ մը, որուն կնքամայրը, Մօնբէռռէի մարգիզուհին, Լիւսի անունը տուած էր։ Վան Օսէն, այդ աղջիկը դեռ կ'ապրի՞։

—Այո, Լիւսի տը Լասէռ ողջ է։

—Մօրը պէս ազնուագեղ, շնորհալից և բարի է հարկաւ։

—Օրիորդ տը Լասէռ ամեն կերպով պաշտելի է։

—Ինչպէս որ ըսի ձեզ, վերքը վտանգաւոր չէ, այն բժիշկը զոր կանչեցին, այդպէս ըսաւ։ բայց շատ արիւն կորսնցուցեր է և վերջին ծայր տկար է։ Զիս կանչել տուաւ, ուզելով խօսիլ ինձ հետ, փութացի երթալ իր տունը։ բայց ձայնը չէր կրնար հանել, այնպէս որ չկրնալով խօսիլ, շշնջացուց թէ ի՞նչ էր ինձ ըսելիքը։

—Այս իրիկուն, ժամէ մը, իր տունը գիտեր։, պատճառն այն է որ իրօք բան մը չէի գիտեր։ Հաղիւ տասնեւեօթն ամիս կայ որ գիշուառը մեր Բոլ բարեկամը գտնել տուած է ինձ վերստին, և այն ատեն իմացայ թէ ինչու յանկարծ աներեւոյթացած էր։ Ահռելի բաներ անցած են։

—Օ՜հ, ես գուշակեցի որ զարհուրելի դժբաղդութիւն մը եկած էր կոմսին գլխուն։ իրեն վրայ խօսեցէք ինձ, Վան Օսէն, ի՞նչ կ'ընէ, ո՞ւր է։

—Ի Բարիզ, ուր կը շարունակէ Բիէռ Ռուսօ անուան տակ ծածկուիլ։ Թիւ 53 տունը կը բնակի, Ռոշէ փողոց, և ես կուգամ ձեզի խնդրել որ այցելութիւն մը ընէք իրեն։ Աւա՜ղ, տխուր վիճակի մը մէջ պիտի գտնէք զինքը։

—Հիւա՞նդ է։

—Այո, վերքի մը պատճառաւ, դժբաղդաբար քիչ վտանգաւոր, զոր այսօր առեր է։

—Ի՞նչ կերպով։

—Երկու թշնառականներ գողութեան համար իր տունը մտեր և փորձեր են զինքն սպաննել։

—Օ՜հ . . .

—Ինչպէս որ ըսի ձեզ, վերքը վտանգաւոր չէ, այն բժիշկը զոր կանչեցին, այդպէս ըսաւ։ բայց շատ արիւն կորսնցուցեր է և վերջին ծայր տկար է։ Զիս կանչել տուաւ, ուզելով խօսիլ ինձ հետ, փութացի երթալ իր տունը։ բայց ձայնը չէր կրնար հանել, այնպէս որ չկրնալով խօսիլ, շշնջացուց թէ ի՞նչ էր ինձ ըսելիքը։

—Ինչուշտ գիտէք ինչ պատճառաւ կոմսը Բիէռ Ռուսօ անունն առած է։

—Գիտեմ, բայց իրաւունք չունիմ բարեկամիս գաղտնիքն յայտնելու։

—Ձիրդ է, ըսաւ Պ. Ալպէն։

Կարճատեւ լուութենէ մը վերջը։

—Լասէռի կոմսուհւոյն վրայ լուր մը կրնա՞ք տալ, ըսաւ։

—Աւա՜ղ, ոչ։

—Խեղճ կին, մրմնջեց բժիշկը։

—Այո, խե՜ղճ կին, կրկնեց Հոլանտացին։ Դուք ինձմէ աւելի բաղդաւոր եղաք, ճանչցաք զայն։

—Իր ամուսնութեան ներկայ էի։ Բոլ իր վկայներէն մէկն էր զիս Լասէռի կոմսուհին, ճանչցած կիներուս մէջէն ամենէն շնորհալիցը, ամենէն ազնուագեղն, ամենէն սիրունն և լաւագոյնն էր։ Զորս օր առաջ այն աղէտն, զոր գուշակեցի Բարիզէն անցնելով, կոմսին և կոմսուհւոյն հետ ճաշեցի իրենց Պէռռի փողոցին փառաւոր ապարանքին մէջ։ Այդ օրը բաղդունեցայ տեսնելու և գրկելու իրենց զաւակն, ազուորիկ պզտիկ աղջիկ մը, որուն կնքամայրը, Մօնբէռռէի մարգիզուհին, Լիւսի անունը տուած էր։ Վան Օսէն, այդ աղջիկը դեռ կ'ապրի՞։

—Այո, Լիւսի տը Լասէռ ողջ է։

—Մօրը պէս ազնուագեղ, շնորհալից և բարի է հարկաւ։

—Օրիորդ տը Լասէռ ամեն կերպով պաշտելի է։

Այս համաձայնութիւնն՝ զինուորական պաշտպանութեան վերաբերեալ ուրիշ աւելի կարեւոր յանձնարարութեանց մէջ ալ կատարուելով՝ երկաթի գործարանաց ընկերութեան դիմադրութիւնէն կրնային կարդութեան համար մեծամեծ ֆնասներ յառաջ գալ։ Վիլհէլմ Բ. յուզուեցաւ, և կոչումի ըրաւ Քրուփեան տան հարընտիրութեան։ Կը ծանուցուի թէ Պ. Քրուփ խոստացեր է բաժնուիլ ընկերութենէն եւ պետական ամեն յանձնարարութիւնները կատարել։ Մեծ մետաղագործները Քրուփի դէմ սատիկ զայրոյթ զգացեր են։ Վատ, դասալիք ելն։ կ'անուանեն զնա։ Իսկ Պ. Քրուփ խմբակէն դուրս ելնել յանձն առեր է այն նպաստաւոր պայմանաւ զի կառավարութեան հաշուոյն ամեն տարի առնուազն սաչափ գործ մը տրուի իւր գործարանին։

Ի ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ Վալբարէզոյի նաւահանգստին մէջ, Խորհրդարանի Պլանտ-Էնթլոսանուն զրահաւորին և Քիլիի կառավարութեան Ֆրէյրա նաւաձիգ շրջենային ու Թորփիլանաւու մը միջեւ։ Զրահաւորն յաջողած էր մեծութեան շնորհիւ նաւահանգիստը մտնել։ Ֆրէյրա դէմ թորփիլ մ'արձակեց, որ նպատակին չհասնելով լաստանաւ մը ջախջախեց։

Ցամաքային հրետանիք անմիջապէս կրակ թափել սկսան Պլանտ-Էնթլոսի վրայ, որ յաջողեցաւ խուսափել։ Ֆրէյրա թորփիլանաւու մը հետ սկսաւ հալածել զայն։ Իսկոյն այս երկու նաւերը թնդանօթի հաստութեան չափ մօտեցան խորհրդարանական նաւուն, որուն միացած էր Օ'Հիկինս անուն պզտիկ մարտանաւն։ Այս վերջինը դիմաբերը տեղացին Ֆրէյրայի վրայ, որ ջախջախեցաւ և 17 նաւագք մեռան կամ խեղդուեցան։ Քիլիի թորփիլանաւն ալ՝ Օ'Հիկինսի դէմ ճակատելով՝ նոյնպէս չկրցաւ երկար ատեն կռուիլ և ընկղմեցաւ թնդանօթի հարուածներով։ Ճակատամարտի միջոցին, ցամաքային հրետանիներն յաջողեցան քանի մը ռումբեր տեղացնել խորհրդարանի զրահաւորներուն վրայ։ Օ'Հիկինս եւս երկու հարուած ընդունեց։ Թնդանօթի մը պայթելով իւր մէջ՝ երկու նաւագ սպաննեց։ բայց նաւահանգստին ռմբաձգութիւնք չկրցան արգիլել երկու յաղթական նաւերը ծովուն բացերն ելնել։

ԱՐԻՒԵԼԵԱՆ ԼԵՋՈՒՆ

Պերլինի Համալսարանի արեւելեան լեզուաց վարժարանն յաճախած են վերջանալու մօտ եղող վեցամսէին մէջ՝ 101 աշակերտ, որոց 60ը իրաւագէտ, 11ը իմաստասիրական վարժարանի աշակերտ, 22ը վաճառականի գրագիր և մասնաւոր անհատներ, 2 զինուորական, 2 բժիշկք և 5 երկրաչափ։ Ասոնցմէ 22ը կ'ուսանին Չիներէն, 16ը Ճափոներէն, 2ն Հնդկերէն, 28ն Արաբերէն, 3ը Պարսկերէն, 12ը Տաճկերէն և 18ը Սուահէլի լեզուն։

---

(190)

ԹԷՐԹՈՆ ԴԷՐԵԻԵԼԻԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Ատոնք լաւ, պատասխանեց Պ. Վան Օսէն. բայց կոմսը դեռ երէկ իմացուց ինձ իր աղջկանն առեւանգումն, և չեմ հասկնար ինչ հրամաններ, ինչ պատուէրներ կամ մանաւանդ յորդորներ կրնամ տալ ձեզ։

—Անշուշտ Պ. տը Լասէռ ձեզ հետ ընելիք տեսակցութեան վրայ կը մտածէր։

—Հարկաւ միտք ունէր ինձ տեղեկութիւններ տալու, էհ, պարոն կապիտան, հոգ չէ, պիտի իմացնէք ինձ եղածներն, և ես կրցածս պիտի ընեմ բարեկամիս փափաքը կատարելու համար։

—Այն ատեն պատիւ պիտի ունենամ վաղը պարոն Վան Օսէնի տունը ներկայանալու։

—Պիտի սպասեմ ձեզ, պարոն Կապիտան։

—Ժամը քանի՞ն, պարոն Վան Օսէն։

—Առաւօտուն եկէք, ժամը տասնէն տասնմէկ, բայց եթէ կարեւոր բան մը ունենաք ինձ իմացնելու, ուզած ժամերնուդ եկէք. անմիջապէս կ'ընդունիմ զձեզ։

Մեկնելէ առաջ, Պ. Վան Օսէն կանչել տուաւ բժիշկն որ վիրաւորելոյն քով մնացած էր։

—Պարոն բժիշկ, հարցուց անոր, կը ճանչնա՞ք տօքթէօռ Ալպէնը։

—Այո, պարոն. տօքթէօռ Ալպէն, նախկին զինուորական բժիշկ, ճարտար վիրաբոյժ, որ լուրջ ուսումնասիրութիւններ ըրած է գործնաւորութեան մէջ լեռներն պաշտօնին վրայ և որ մանաւորապէս կանանց հիւանդութիւններով կը զբաղի, և մեր բժշկական փառքերէն մէկն է։

—Էհ, պարոն տօքթէօռ, Պ. Ալպէն իմ հին և լաւ բարեկամներս մէկն է, ինչպէս և բարեկամը Պ. Բիէռ Ռուսօին, կրնայի գրեթէ ըսել թէ մեր տղայութեան բարեկամն է, որովհետեւ երեքիս ալ երիտասարդ էինք երբ ճանչցանք զիրար Լիմօժի Լիկէոնին գրասեղաններուն վրայ ուր սկսանք մեր ուսումը։ Անախորժ չպիտի ըլլայ ձեզ համար եթէ Պ. Ալպէն մէկ քանի այցելութիւն ընէ Պ. Ռուսօին իրրեւ բարեկամ. և իբրեւ բժիշկ։

—Երբեք, պարոն։

—Շնորհակալ եմ։ Պէտք է որ գոհացումն ընեմ իմ հին բարեկամիս։

—Ուրախ պիտի ըլլամ եթէ հոս հանդիպիմ Պ. Ալպէնին։

—Շատ լաւ կ'ըլլայ։ Կը յուսա՞ք որ Պ. Ռուսօ կրնայ վաղը խօսիլ։

—Ձեմ կրնար խօսք տալ, պարոն. ինչ որ այս միջոցին կ'արգիլէ իրեն ձայն հանել՝ թերեւս վաղը պիտի չմնայ. բայց տենդը նոյնքան զօրաւոր պիտի ըլլայ. և չեմ կարծեր որ կարելի ըլլայ քանի մը բառ փոխանակել հիւանդին հետ։

—Ո՞րչափ ատեն պիտի տեւէ այս տենդը։

—Զարս հինգ օր, պարոն։

—Իր վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ՞ ձեզ։

—Մինչեւ հիմայ, պարոն, բան մը չեմ տեսներ որ վախ մը պատճառէ։

—Այս լաւ խօսքերուն վրայ ալ կը բաժնուիմ ձենէ, ձեզ յանձնարարելով մեր սիրելի հիւանդը։

Պ. Վան Օսէն կառքը վարը ձգած էր։ իր տունը դառնալէ առաջ, Բատէ փողոցը գնաց, ուր կը բնակէր տօքթէօռ Ալպէն։

—Սիրելի Վան Օսէն, ըսաւ բժիշկն հոլանտացւոյն, երկու ձեռքերն անոր երկընցնելով, ձեր այցելութիւններն այնչափ հաղուագիւտ են, որ զձեզ հոս տեսնելս միանգամայն զարմանք ու հաճոյք կը պատճառէ ինձ։ Բայց մտահոգ կերպարանք մը ունիք։ ձեր ընտանեաց մէջ հիւա՞նդ մը կայ արդեօք։

—Ո՜չ, իմիններէս մարդ չկայ հիւանդ. բարեկամներէս մէկն որ ձեր ալ բարեկամն է, Պ. տը Լասէռ է հիւանդը։

—Ի՞նչ, գիտէ՞ք թէ ինչ եղած է նա։

—Ձեր այդ հարցման եղանակը յանդիմանութիւն մը կը ծածկէ։ Ցաճախ հարցումներ ըրած էք ինձ կոմսին վրայ, և եթէ միշտ պատասխանած եմ ձեզ՝ «չեմ գիտեր», պատճառն այն է որ իրօք բան մը չէի գիտեր։ Հաղիւ տասնեւեօթն ամիս կայ որ գիշուառը մեր Բոլ բարեկամը գտնել տուած է ինձ վերստին, և այն ատեն իմացայ թէ ինչու յանկարծ աներեւոյթացած էր։ Ահռելի բաներ անցած են։

—Օ՜հ, ես գուշակեցի որ զարհուրելի դժբաղդութիւն մը եկած էր կոմսին գլխուն։ իրեն վրայ խօսեցէք ինձ, Վան Օսէն, ի՞նչ կ'ընէ, ո՞ւր է։

—Ի Բարիզ, ուր կը շարունակէ Բիէռ Ռուսօ անուան տակ ծածկուիլ։ Թիւ 53 տունը կը բնակի, Ռոշէ փողոց, և ես կուգամ ձենէ խնդրել որ այցելութիւն մը ընէք իրեն։ Աւա՜ղ, տխուր վիճակի մը մէջ պիտի գտնէք զինքը։

—Հիւա՞նդ է։

—Այո, վերքի մը պատճառաւ, դժբաղդաբար քիչ վտանգաւոր, զոր այսօր առեր է։

—Ի՞նչ կերպով։

—Երկու թշնառականներ գողութեան համար իր տունը մտեր և փորձեր են զինքն սպաննել։

—Օ՜հ . . .

—Ինչպէս որ ըսի ձեզ, վերքը վտանգաւոր չէ, այն բժիշկը զոր կանչեցին, այդպէս ըսաւ։ բայց շատ արիւն կորսնցուցեր է և վերջին ծայր տկար է։ Զիս կանչել տուաւ, ուզելով խօսիլ ինձ հետ, փութացի երթալ իր տունը։ բայց ձայնը չէր կրնար հանել, այնպէս որ չկրնալով խօսիլ, շշնջացուց թէ ի՞նչ էր ինձ ըսելիքը։

—Ինչուշտ գիտէք ինչ պատճառաւ կոմսը Բիէռ Ռուսօ անունն առած է։

—Գիտեմ, բայց իրաւունք չունիմ բարեկամիս գաղտնիքն յայտնելու։

—Ձիրդ է, ըսաւ Պ. Ալպէն։

Կարճատեւ լուութենէ մը վերջը։

—Լասէռի կոմսուհւոյն վրայ լուր մը կրնա՞ք տալ, ըսաւ։

—

Իսկ կամաւոր դասընթացին մէջ՝ (որ կը պարունակէ նոր Յունարէն, Սպաներէն եւ Ռուսական լեզու) կ'ուսանին 19 վարժարանի աշակերտք և 31 դրսէն աշակերտք։

ԵՐԴՄՆԱՐՈՒԹ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Արթուր Տէր կոչուած մարդ մը դեկտեմբերի 17ին կախաղան հանուեցաւ յԱմերիկա՝ իւր կինը նիկարայի ջրվէժէն վար նետելուն համար։ Դատարանին մէջ գլխաւոր վկայն էր Տէր քոյրը, Տիկ. Քուիկլի, որ երդումի ըրաւ թէ իւր եղբայր նետեց իւր կինը ջրվէժէն վար, մինչ ինք (Տիկ. Քուիկլի) ուրիշ կողմ մը կը նայէր։ Տեսաւ որ Պ. և Տիկ. Տէր միասին կեցած էին, անգին կը նայէր և երբ անոնց կողմը դարձաւ՝ եղբօրը կինն հոն չէր։ Այս վկայութեան վրայ զՏէր կախաղան հանեցին։ Բայց սա թղուած էր նամակ մը, որուն մէջ կըսէր թէ իւր քոյր ինքզինք ազատելու համար սուտ երդումի ըրաւ։ Տիկ. Քուիկլի հիւանդանալով վերջին շաբթուն և իմանալով որ շատ օր չունի ապրելու, փափաքեցաւ խոստովանիլ, և ըսաւ թէ ի՛նքն էր որ զՏիկ. Տէր ջրվէժէն վար նետեց, բայց իւր եղբայր ներկայ էր այն պահուն և ոճրին մասնակցած է։ Այս խօսքերն արտասանելէ վերջը՝ մարդասպանուհին մեռաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐՈՎԱՐՏԱԿ ՊԱՐՍԻՑ ՎԵՀ. ՇԱՀԻՆ

Էջմիածնայ պաշտօնական ամսաթերթն՝ Աւետարանչ՝ իւր մարտի թուոյն մէջ հրատարակած է հետեւեալները.

Նորին Օծութիւն Վեհափառ Հայրապետն ամենայն Հայոց՝ Գերապատիւ Եսայի եպիսկոպոս Աստուածատրեանցին Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Հայոց առաջնորդ նշանակելով, առանձին գրութեամբ առ Արեգակնափայլ Շահն Պարսից և առ Սարդարն, յանձնարարած էր զնորին Գերապատուութիւնը բարեհամ խնամոց Նորին Մեծութեան։

Ի պատասխանի գրութեանց իւրոց Նորին Օծութիւնը ստացաւ հետեւեալ պատասխանիքը Նորին Մեծութիւնից Շահնշահից և Նորա Սարդարէից։

Թարգմանութիւն Հրովարտակի Արեգակնափայլ Շահին Պարսից առ Սրբազնագոյն կաթուղիկոսն ամենայն Հայոց Տ. Տ. Մակար

(ԿՆԻՔ ՆՈՐԻՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆԱՍՐ ԷԴԴԻՆ ՇԱՀ)

Նորին Սրբութեան Մեծի Պատրիարքին ամենայն Հայոց (որ) ի վերայ երկրագնդի,—Եղիցի ի վերայ Նոտատեսցի բարեհաճութիւն յարաբերութեանց Մերոց առ Նա։

Ի ճանապարհորդութեանս Մերում ի Ֆրանկիստան տեսակցեալ ընդ Զեզ անձամբ, հաւատի եղէ փառաւորեալ եւ հրեշտակային բնաւորութեան եւ գործոց Ձերոց, ուստի և յարաժամ ակն ունէի թղթոյն Ձերոյ, զի տեղեկացայց զշահեկան և զարբելաւ կացութենէ առողջութեան Ձերդ Սրբութեան։

Արդ՝ այժմ սրբազան եպիսկոպոսն Եսայի կարգեալն ի Զէնջ ի հովուապետութիւն ամենայն Հայոց Պարսկաստանի և Հնդկաստանի՝ ժամանեալ այսր, յանդիման եղեւ Մեզ անձամբ և մատոյց զթուղթ մտերմութեան Ձերոյ, առթելով ուրախութիւն բարեկամական սրտին Մերոյ։

Ըստ ցանկութեան Ձերումդ Սրբութեան տուաւ հրաման ամենայն կառավարչաց Բարձրագոյն Թագաւորութեանս Մերոյ Իրանի և պատուիրեցաւ՝ ցուցանել Նորին սրբազնութեան եպիսկոպոսին Եսայեայ զշնչացութիւն պատշաճաւոր և զկարելին օգնականութիւն ի կատարումն ցանկութեանց և պահանջից եպիսկոպոսին։

Եմք և մեք՝ բաղձացողք քաջառողջութեան Ձերդ Սրբութեան եւ խնդրեմք վերառաքել զորանեւանդն աղօթս վասն Մեր ի սրբավայրսն Էջմիածնի։

Ցամսեանն Ջամադիալ-ուլ, յամի 1308, ի քառասներորդ յերրորդ ամի թագաւորութեան Մերոյ։

* * *

Թարգմանութիւն Թղթոյ Մեծի Նախարարին Պետութեան Պարսից

Զեկուցանի.

Զպատուական և զսիրալիր նամակ Նորին Սրբութեան, որով ծանուցանէ զկարգմանել սրբազան եպիսկոպոսին Եսայեայ ի փոխանորդ Ինքեան, ի կրօնական պետ և յազգային Առաջնորդ Հայոց, բնակելոց ի սփիւռս Իրանի, ի Ցարս և ի Հնդկաստան, ընկալայ ամենայն յարգանօք։

Ունելով ի մտի զթանկագին յիշատակս, որք տպաւորեցան յիս ի սրտագին և յանկեղծ տեսակցութեան մերում, նամակդ այդ նոր առթի եղեւ ինձ ուրախութեան։ Եպիսկոպոսն արժանաւոր յարգութեամբ ընկալաւ ի տեսութիւն Ինքնակալին Շահնշահի,— յաւերժացուցէ Տէր ի յամայր ամս զթագաւորութիւն Նորա։ Եպիսկոպոսն արժանացաւ Բարձրագոյն ուշադրութեան և ընդունելի եղեւ կարգումն Նորա ի պաշտամանն։

Զթուղթ Նորին Սրբութեան եպիսկոպոսն մատոյց Նորին Մեծութեան և անձամբ խօսեցաւ ընդ նմա բանիւ բերանոյ ամենայն անկեղծութեամբ։ Ցոյժ հաճելի գտան իմաստք թղթոյն և բանք եպիսկոպոսին, և ի գործադրութեանն՝ ըստ արժանի թէեւ բան մը չըսուիր, սակայն այդ պատրուակաւ առանց արտօնութեան տոմսակ տպագրելով ժողովուրդէն ստակ հաւաքելն հակառակ է կայս։ կառավարութեան կողմէ որոշեալ կանոնաց, այսինքն հարկ է որ այդ միջոցաւ ժողովուրդէն հաւաքեալ դրամներու մասին կառավարութիւնը տեղեկութիւն ունենայ։ Հետեւաբար, ինչպէս միւս հասարակութեանց պետերն, Հայոց կրօնական պետերն եւս երբ բարենպատակ հաստատութեանց կառուցման, նորոգութեան և յանձնման համար տոմսակներու միջոցաւ ժողովուրդէն դրամ հաւաքել ուզեն՝ կայս։ կառավարութենէն արտօնութիւն պիտի խնդրեն, յայտնելով պատճառն ու հաւաքելի դրամին քանակութիւնն, և խնդրուած արտօնութիւնն ըստ այնմ պիտի տրուի։

Սահմանադրութեան 46դ յօդուածն, որ կը վերաբերի Ցնտեսական Խորհրդոյ պարտականութեանց, բացորոշապէս կը տրամադրէ թէ Պոլսոյ ու շրջակայից մէջ եկեղեցի, վարժարան և այդ կարգի կրօնական հաստատութիւնք պէտք է որ Ցնտեսական Խորհրդոյ գիտութեամբ եւ Քաղաքական ժողովոյ հաճութեամբը կառուցուին ու նորոգուին։ Նոյնպէս 1272 տարւոյն հրատարակեալ բարենորոգմանց Ֆէրմանն եւս կը տրամադրէ որ եկեղեցեաց, հիւանդանոցաց, վարժարանաց և գերեզմանատանց ի նորոյ շինութեան համար պէտք է որ Պատրիարքունք և կամ հասարակութեանց մետրապոլիտները Բ. Դռնէն արտօնութիւն խնդրեն և եթէ քաղաքային արգելիչ պատճառ մը չըլլայ, կայսերական արտօնութիւն տրուի։ Արդ, ի գաւառս գտնուող առաջնորդներու և մանաւանդ Երուսաղեմայ Պատրիարքութեան և Կիլիկիոյ ու Աղթամարայ Կաթողիկոսութեանց՝ իրենց կրօնական իրաւասութեանց շրջանակներու մէջ գտնուած տեղերու համար իրենց խնդրագրերն մինչեւ ցարդ ընդունուած ըլլալով, յետ այսորիկ եւս այս դրութիւն պիտի յարգուի։ Պոլսոյ Պատրիարքութեան պատկանեալ տեղերու մէջ հասարակութեան անհատներու կողմէ եթէ այդ կարգի խնդիքներ մատուցուին, Պատրիարքարանի կարծիքը հարցուցելով, առնուելիք պատասխանին վրայ պէտք եղած գործողութիւնք պիտի կատարուին։

Վերոդրեալ որոշմունք Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ ընդունուելով վաւերացած են կայս։ Իրատեով։ Այս որոշմունք Դատական և Կրօնական գործոց նախարարութեան միջոցաւ հաղորդուած են Հայոց Պատրիարքարանին և նոյնպէս տեղեկութիւն տրուած է որոց որ անկ է։ Ուստի կը յանձնարարուի որ Ձեր իրաւասութեան ներքեւ գտնուած նահանգին ու շրջակայից մէջ եւս ի վերեւ բացատրեալ խնդրոց վերաբերեալ գործողութիւններն վերոյիշեալ որոշմանց համաձայն կատարելու ջանադիր ըլլաք։ և այլն։

Երէկի Մէնիթէօ- եւս կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթողիմէոս Սրբազան ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ՝ կայս։ կառավարութեան յատուկ արտօնութեամբ։

Բաղէշի պատրիարքական նորընտիր փոխանորդ Արժ. Մաղաքիա Ծ. վրդպ. Տէրունեան և Շապին Գարահիսարի Պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Խորէն Ծ. վարդապետ Կիւրղեան այսօր կը մեկնին մայրաքաղաքէն՝ իրենց պաշտօնավայրերն ուղեւորելու համար։

Թիֆլիզի Աշ-էֆ պատկերազարդ շաբաթաթերթը երկամեայ ընդմիջումէ յետոյ մարտ 10ին վերսկսեր է հրատարակուիլ։

Թիֆլիզի լրագրաց մէջ կը կարդանք.

Մեր երիտասարդ վաճառական Պ. Վահրամ Մուսաֆեան, ինչպէս հաստատ աղբիւրից տեղեկացանք, Ֆրանսիացի հնագէտ Էրնէստ Շանարի Անդրկովկասում արած ճանապարհորդութեան ժամանակ ուսումնական հետազօտութիւններին իր ցոյց տուած նշանաւոր աջակցութեան համար՝ այս օրերս ստացել է Ֆրանսիական հանրապետական կառավարութիւնից ֆրանսական ակադեմիայի շքանշանը (officier d'Academie), այդ ուսումնական ատիճանի վկայականի հետ միասին։

ԱԶԴ—Անգղիերէնի քաջահմուտ օրիորդ մը պատրաստ է դասախօսել, թէ տանց և թէ վարժարանաց մէջ, նաեւ մի քանի գլխաւոր գիտութիւնք, որք են, Թուագիտութիւն, Մարմնամարզութիւն, Բնագիտութիւն և Տիեզերագրութիւն։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 243

ՄԵԾԱՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻ�case

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակուեցաւ 55րդ թերթն որ կը հասնի մինչեւ Rempoter բառը։

Ա Զ Դ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ

Ա. ՊԻՊԷՐՃԵԱՆ

Պատ. Ալի Ճոտրեէ Բէ- 12, կ. Պոլիս

Եւրոպական Դրատունը պատիւ ունի հաղորդելիւր բաղմաթիւ յաճախորդաց ի Պոլիս և ի գաւառս, թէ հետեւեալ պարբերական հանդէսներն և թերթերը կը վաճառուին խիստ դիւրամատչելի գներով [կանխիկ դրամ]։

Revue Encyclopédique, 48 երես, մեծադիր և բազմապատկեր, հանդէս հնդեւասանօրեայ դրական, գիտական, արհեստական, գեղարուեստի ամէն ճիւղերու, պատմական և քննադատական, գին 5 ղրշ. գաւառաց համար փոստի ծախքով 6 ղրուշ։

La Nature, 46 երես, բազմապատկեր, շաբաթական հանդէս գիտական և արհեստական, գին 3 ղրշ. փոս ծախքով 3,50։

Revue Universelle des Inventions Nouvelles, 32 երես, բազմապատկեր, ամսական հանդէս ամէն երեւելի գիւտերու. գին 4 ղրշ. փոս. ծախքով 5 ղրուշ։

Paris Mode, 98 երես, գունաւոր և անգոյն պատկերօք, մեծադիր հանդէս հնգեւասանօրեայ ամէնէն վերջին նորաձեւութեանց, կանանց համար, գին ղրշ. փոս. ծախքով 6 ղրուշ։

La Petite Revue, 18 երես, բազմապատկեր հանդէս շաբաթական, վիպական, գրական և այլն գին 30 փարայ փոս. ծախքով 1 ղրուշ։

Le Tour du Monde, 16 երես, մեծադիր և բազմապատկեր, շաբաթաթերթ աշխարհագրական, ատորագրութիւն երեւելի ուղեւորութեանց. գին 3 ղրշ. փոս. ծախքով 3.50։

La Science Illustrée, 16 երես, բազմապատկեր, շաբաթաթերթ գիտական ամէն ճիւղերու և գիտական վեպերու. գին 1,50 փոս ծախքով 2 ղրուշ։

Le Journal des Voyages, 16 երես, մեծադիր և բազմապատկեր, շաբաթական թերթ աշխարհագրական, ծովու և ցամաքի արկածից, ուղեւորութեանց, և այլն. գին 1 ղրշ. փոս. ծախքով 1 50։

Monde de la Jeunesse, 16 երես, մեծադիր և բազմապատկեր, շաբաթական թերթ պատանեկան. գին 30 փարայ փոս. ծախքով 1 ղրշ։

La Joie de la Maison, 16 երես, մեծադիր և բազմապատկեր, շաբաթական թերթ պատանեկան. գին 0 փարայ փոս. ծախքով 1 ղրուշ։

Petit Français Illustré, 12 երես. բազմապատկեր, շաբաթաթերթ մանկական. գին 30 փարայ փոս. ծախքով 1 ղրշ։

Ecolier Illustré, 16 երես, բազմապատկեր շաբաթաթերթ մանկական. գին 15 փարայ. փոս. ծախքով 25 փարայ։

Գրատունս մէջ կը գտնուի ֆրանսերէն լեզուաւ, դրական, գիտական, աշխարհագրական, վիպական, թատերական ամէն ճիւղերու վերաբերեալ գրքերու և ամէն տեսակ դասագրքերու մեծ մթերք մը։

Գները խիստ չափաւոր են. 1—

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԳՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԻ ԱՍՏԻՃԱՆՔԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բուսէլիի օսմանեան Նահանգաց կրթական քննիչ անուանեցաւ Հիքմէթ պէյ, նախորդ անդամ Կրթական Նախարարութեան քննիչ ժողովին։

Լիվրբուլի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Լուֆթի պէյ, նախորդ առաջին քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Զէթինէի։

Գոսոյայի Վէլլէթրին գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Վէյսէտին էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Սարը Շապանի։

Սէլանիկի Սարը Շապան գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ապտիւրրահման էֆէնտի։

Սէլանիկի Նորակազմ Բրավէշթի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ տէզուն միւտիր Ահմէտ Շիւքրի էֆէնտի։

Ատանայի Եուսուրթայրդ գիւղախուժրին միւտիր անուանեցաւ Հաճի Բէճէպ էֆէնտի, որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

Սանիյէ Միւթէֆէտիզի ատիճան տրուեցաւ Եէվէնի Նահանգին Մէքթուպճի Ալի Ղալիպ պէյի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Սալիսէի ատիճան՝ Ամասիոյ Լատիդ գաւառակին գայմագամ Ահմէտ Բէշիտ էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն այն եռանդուն գործունէութեան, զոր ցոյց տուած է հասոյթից դանձման և աւազակներու ձերբակալման գործին մէջ։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կրէտեի բերդերուն թնդանօթաձիգ զօրաց Միրլիվա Մուսթաֆա փաշայի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ բժշկական նախապատրաստական վարժարանին տնօրէն դեր-գնդապետ Մէհմէտ Բիֆաթ պէյի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք պաշտօնավարութեան։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ մայրաքաղաքիս զինուորական բարձրագոյն նախակրթարանաց դասախօսութեանց վերատեսուչ թնդանօթաձիգ զօրաց դեր-գնդապետ Ճէմալ պէյի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սիրքէճիի երկաթուղւոյ կայարանին տնօրէնի օգնական Ֆրանսացի Պ. Շարլի, ի վարձատրութիւն իւր յարգալիր ընթացքին, որով կը վարուի օսմանեան սպայեց ու զինուորաց հետ։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հէքքեարիի Մահմուտի գաւառակի կեդրոնը գտնուած Սէբայ գիւղի Նեստորականաց պետ Գաչէ Խամիսի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պարսկական կառավարութիւնն Ա-ռիւծու և Արեւի պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Կրթական նախարարութեան դիւանապետ Ալի Ղալիպ պէյի։ Կայս։ Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի երրորդ աստիճանը։

Ի ԿԱՅՍ · ՊՈԼԱՏ

Սպարապետ Բարձր· Ալի Սաիպ փաշա երէկ առաւօտ կայս· պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ· Սուլթանի հրամանները։ Ն· Բարձրութիւն կայս· պալատէն երեսուն թնդանօթարան հանդիսաւոր ուր ինչ ինչ հրահանգներ տալէ յետոյ, իւր պաշտօնատեղին գնաց։

ՎՍԵՄ · ԲԸՏՎԱՆ ՓԱՇԱ

Քաղաքապետ Վսեմ· Բրտվան փաշային Վէղիրութեան ատիճան շնորհող կայսերական Մէնշուրի ընթերցումն Կանգիաւորապէս տեղի ունեցաւ երէկ Ն· Վսեմութեան բնակարանին մէջ ի Բերա, Ա.յաս-փաշա, ի ներկայութեան պետական բարձրատիճան պաշտօնատարաց և ամէն ազգի հասարակութեանց պատկանող խուռն և ընտրեալ բազմութեան մը։

Քաղաքապետ փաշայի բնակարանին առջեւ թաղապետական չավուշներ և ոստիկանք բարեւի կեցած էին կարգաւ և կէս վաշտ զօրք զինուորական պատիւներ կ'ընծայէին ատիճանաւորաց։ Թաշ-Գրչայի զօրանոցէն ղրկուած զինուորակոն նուագածուաց խումբ մը ընտրելագոյն կտորներ կը նուագէր։

Ժամ վեցին Վեհ· Սուլթանի սենեկապետներէն Պէքիր Պէյ՝ ընկերակցութեամբ պալատական քարտուղարի մը՝ Ա.յաս-փաշա եկաւ հանդիսական կառքով մը որուն կը հետեւէին պալատական հեծեալ յինանպետք։ Պէքիր պէյ կը բերէր կայս· Մէնշուրը։ Սենեկապետ պէյին ժամանումն իմանալուն, Վսեմ· Բրտվան փաշա՝ պաշտօնական համազգեստ հագած և առաջին կարգի Մէճիտիէ ու երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշանները ի կուրծս, փութաց մինչեւ դուռն ընդ ելնել, ընկերակցութեամբ Բ. Դրան արարողապետ Ֆէրուսխ էֆէնտիի, Պէյլիքճի Բայիք էֆէնտիի, արքունեաց քարտուղարներէն ճէվատ պէյի և արարողապետի օգնական Նէյլէթ էֆէնտիի։

Քաղաքապետ փաշան Պէքիր պէյի ձեռքէն առաւ Մէնշուրը զոր յարգանօք համբուրելէ յետոյ՝ գլխուն վրայ բարձրացուց զայն և ընդունելութեան դահլիճն ելաւ։ Ն· Վսեմութեան առջեւէն կընթանային իւր որդին՝ Բէշատ պէյ և եղբայրը՝ գնդապետ Բէշիտ պէյ արծաթեայ խնկամաններ ի ձեռին։ Այս պահուս, զինուորական նուագածուաց խումբն Հ-Դ-ԷՎ քայլերգն հնչեցուց։

Երբ դահլիճն հասան, Պէյլիկճի Բայիք էֆէնտի կայս· Մէնշուրը պատկառանօք առնլով Բրտվան փաշայի ձեռքէն, շրթանցը տարաւ զայն, բացաւ և կարդաց հանդիսաւորապէս։

Յետ ընթերցման, Բ. Դրան արարողապետ Թահսին էֆէնտի բարեմաղթութիւններ բրաւ վասն կենաց և արեւշատութեան Վեհ· Սուլթանին և վասն անսասան պահպանման օսմ· մեծազօր Տէրութեան։ Բոլոր ներկայք ամէնեսին բերով ձայնակցեցան այս բարեմաղթութեանց, յետ որոյ կարգաւ իրենց շնորհաւորութիւններն ու խնդակցութիւններն յայտնեցին Վսեմ· Բրտվան փաշային։

* * *

Յաւարտ հանդիսին, Վսեմ· Բրտվան փաշա կայս· պալատ գնաց իւր երախտագիտութիւնը մատուցանելու յոտս կայս· գահոյից։

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՅԻ ԴԱՏԸ

Ծանուցինք արդէն թէ ռուսահրապատակ Յակոբ Վարդ-Պատրիքոֆի և ընկերաց դատը պիտի վերսկսի այս հինգշաբթի օր Պոլսոյ Եղեռնագատ ատեանին առջեւ։

Լ· Հէրալտ կ'ըսէ թէ նախապէս ամբաստանեալ տասն անձերէն հինգն որոց պաշտպանութիւնն ստանձնած էին փաստաբանք Իզզէթ էֆէնտի և Պետրոս էֆ. Պապաեան հայ բանտարկելոց ներսէս շնորհով կայսերական իրատեին ժամանակ ազատ արձակուած ըլլալով, մնացեալ հինգ ամբաստանելոց դատաստանն է որ պիտի տեսնուի այժմ։

ՍՈՒՐԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳԸ

Կայս· հրամանաւ, կ'ըսէ Թարէք, քաղաքային ու զինուորական երկուքական պաշտօնեայք Սուրիա պիտի ղրկուին, քննելու համար տեղւոյն կառավարական պաշտօնէից ու ժողովրդեան միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը։

ԲԱՄԱՋԱՆ

Պոլսոյ Դատաւորին մէկ վճռագրոյն համաձայն, որ մատուցուած է Վեհ· Սուլթանին, եթէ չորեքշաբթի գիշերլուսնոյ մահիկը կարելի չըլլայ տեսնել, հինգշաբթի օրը Շապան ամսոյ երեսուն օրն ամբողջացած նկատելով, ուրբաթ օրը պիտի սկսի Բամազան ամիսը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թ-ՓԷԼԷՔ Վէթ-ՅԷԷՆ քաղուած)

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ հետեւեալ շրջաբերականն ուղղուած է ամեն կողմ.

Ցունաց և Հայոց Պատրիարքարաններուն կայս. Պէրաթով ունեցած կրօնական առանձնաշնորհմանց հաստատման համար Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ ընդունուած և կայս. Իրատէով վաւերացեալ որոշմունք հաղորդուած էին 23 Ճէմազի իւլասլը և 21 Շապան 1308 Թուական երկու շրջաբերականներով։

Արդ, այդ որոշումներէն անոնք, որք կը վերաբերին կրօնականներու՝ քաղաքային ու պատժական խնդրոց առթիւ կոչուելուն, հարցաքննուելուն, վար դրուելուն, ի հարկին երդում ընելուն և պըսակադրութենէ ու պսակի լուծումէ ծագած պարէնի դատերու, բնականաբար գործադրելի են նաեւ ուրիշ ոչ մահմետական հասարակութեանց համար եւս, հետեւեալ այդ կարգի պարագայից մէջ պէտք է վերոգրեալ որոշմանց համաձայն պէտք եղածն ի գործ դնել։

Այս առթիւ հարկ եղածը գրուած է որոց որ անկ է։

23 Շապան 1308

21 մարտ 1307

—Կարինէն, Տիարպէքիրէն, Էնկիւրիէն, Քարբերդէն եւ Բաղէշէն մարտ 23 եւ 24 թուականներով եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ եւս կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

—Բ. Դուռն՝ Քաղաքապետութեան մէկ տեղեկագրոյն վրայ, որով ցորէնի գնոյն բարձրացման պատճառաւ հացի գնոյն վերայ հինգ փարայի յաւելումմը ընել առաջարկած էր, արտօնած է այդ յաւելումն, որով այսօրուընէ սկսեալ հացագործներու փուռին մէջ պատրաստուած հացը 50 եւ սիմիտներու փուռին մէջ պատրաստուած հացը 40 փարայի պիտի վաճառուի։

—Ի Սէլանիկ Ալաթինի եղբարք երեսուն եւ հինգ տարի առաջ հաստատուած ալիւրի գործարանի մը համար տարեկան երեք հազար ղրուշ կը վճարէին կայս. կառավարութեան իբրեւ արտօնութեան տուրք։ Նոյն գործարանի ներկայացուցիչը յայտարարելով որ այդ գործարան յետոյ կալուածատուրքը եւս վճարել սկսած է, խնդրած էին որ իբրեւ արտօնութեան տուրք առնուած երեք հազար ղրուշէն ազատ կացուցուին։ Արդ, որոշմամբ Պետական Խորհրդոյ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, Ալաթինի եղբարց գործարանն յետ այսորիկ այդ արտօնութեան տուրքէն ազատ պիտի մնայ։

—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ իսլամ կանայք միշտ քօղարկեալ ըլլան։ Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուած է թէ՛ Քաղաքապետութեան և թէ՛ Ոստիկանութեան նախարարութեան։

—Պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ նախագահ Ապտիւլնաֆի էֆէնտի ուխտագնացութեան համար Մէքքէ երթալու արտօնութիւն խնդրած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանը հրամայած է տալ խնդրուած արտօնութիւնն և միանգամայն դրամական պարգեւ մը շնորհած է իբրեւ ճամբու ծախք։

—Տրապիզոնի կուսական հեռագրած է թէ կէօրէլէ գաւառակին մէջ ասպատակող աւազակներէ հիւսէյին օղլու Իպրահիմ եւ տղան Էօմէր ձերբակալուած են և թէ միւսներն եւս կը հալածուին։

— —

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ

Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ, որ Եւրոպայի մէջ ելմտական կարեւոր գործեր կատարած է, Թուրքիոյ մէջ շատ մը հանրօգուտ հաստատութիւններ առաջ բերելու համար նախագծեր եւս կը բերէ, որոց ի գործ դրուելուն համար ձեռնհաս իշխանութեանց հետ բանակցութեանց պիտի սկսի։

Սըր Էտկար Վինսընդ՝ Օսմ. Կայս. Պանքայի ի Լոնտոն և ի Փարիզ գտնուող վարչութեանց հաւանութիւնն առած է նոյն դրամատան դրամագլխի մեծ մասն հանրօգուտ ձեռնարկութեանց գործածելու համար։

ՖԷՆԷՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Այս կիրակի օր, Ցունաց Սինոդն, խառն ժողովոյ անդամք եւ Կ. Պոլսոյ զանազան թաղերու պատգամաւորք Ֆէնէրի Պատրիարքարանը ժողովեցան եւ ընտրեցին խառն ժողովին ըստ օրինի հրաժարեալ չորս անդամց յաջորդները։ Ասոնք են՝ Տեարք Էլէֆթէրիատէս էֆ. Տօքթ. Ֆէնէլի, Ն. Բսիխարի պէյ եւ Տօքթ. Էօթիսալ։ Խառն ժողովոյ միւս աշխարհական անդամներն են՝ Տիմիդրաքի էֆ. Էէնիտունեան, Պ. Կարու Ֆալիտիս, Վասիլաքի Սարաքիոթի պէյ եւ Պ. Ք. Հաճորուլ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴԻ ՔՈՐԸ

Սըր Էտկար Վինսընդի քորը, Լէյտի Սինթիա Կրահամ, իւր ամուսնոյն՝ Սըր Ռիչարտ Կրահամի հետ մայրաքաղաքս կը գտնուի չաբաթ օրէն ի վեր։

—Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահը Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան շքանշանը նուիրած է ընդծովեայ հեռագրական վարչութեան նախագահ Սըր Ճոն Բէնտէրի։

—Երէկ առաւօտ, Խափիվէի Շարէյէ շոգենաւով մայրաքաղաքս հասան եգիպտական պարտուց վարչութեան մօտ ռուսական պատուիրակ Մուրզի Իշխանը և Ուիրտմանի կոմսը։

—Պարսկական Ծխախոտի Բէժիին մէջ պաշտօն ստանձնող անձանց շորսը շաբաթ օրը Կ. Պոլսէն մեկնեցան ի Պաթում, Թիֆլիզի ճամբով Թէհրան ուղեւորելու համար։

—Երէկ մէկ մէկ ամսաթուղթ վճարուեցաւ կառավարական բոլոր պաշտօնատանց քարտուղարներուն ու պաշտօնէից։

—Մէկ քանի օրէ ի վեր Ճիրը Մաւսթաֆա Փաշայի ու Քըրքքիլիսէի լերանց վրայ ձիւն տեղացած է։

—Աթէնքի օսմանեան նորընտիր դեսպան Ղալիպ պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Ղալիպ պէյ մեկնելէ առաջ կայս. պալատ գնաց և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

—Հունգարացի Պ. Սթասքէ արտօնութիւն խնդրած է մայրաքաղաքիս մէջ գործարան մը հաստատել, գինեորական նըռուագածուոց խումբերու նուագարանները պատրաստելու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱԹԷՆՔ, 5 ապրիլ.— Երեսփոխանական ժողովն որոշեց Պ. Թրիքուփիսի դէմ եղած ամբաստանութեան գործն յետաձգել մինչև յառաջիկայ նիստ։

ՀՈՒՍ, 6 ապրիլ.— Օքէնիոթ լրագիրն հետեւեալ հատուածը կը հրատարակէ. «Մինչդեռ Նիւ Օրլէանսի խնդիրն երկուց կառավարութեանց միջև բանակցութեանց առարկայ է, ամերիկեան հեռագիրն հրաչալի բեղմնաւորութիւն մը կը ցուցնէ լուրեր ստեղծելու մասին. օրինակի համար Ֆիլատելֆիայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ի Ֆիորէնցա, ի Հռոմ և ի Նափոլի բնակեալ ամերիկացի ընտանիքներ իբրեւ պատգամ վար դրուեր են. ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ի Զիքակօ 300 իտալացիք վրէժխնդրութիւն ուխտեր են և թէ 2000 իտալացիք Նիւ-Օրլէանս պիտի երթան. հեռագիրք կ'ըսեն նաև թէ Նիւ Օրլէանսի զոհերուն մէջ երկու իտալացիներ միայն կային, (այսինքն տակաւին Իտալիոյ հպատակ) որոց մին գող մ'էր և միւսը մարդասպան։ Արդ այն ամեն Ամերիկացիք որ երկուց ազգաց միջև բարոյք յարաբերութեանց փափաքող են, տխրութիւն միայն կրնան զգալ ի տես խնդիրը խեղաթիւրելու համար եղած այս փորձերու, մինչ պարզ խնդիրն այն է թէ կառավարութիւն մը կրնայ զերծ մնալ ուրիշ կառավարութեան մը նկատմամբ իւր այն նախնական պարտաւորութենէն, որով պարտի արդարութեան գործադրութիւն երաշխաւորել նոյն կառավարութեան հպատակաց համար։

ՊԵՐԼԻՆ, 6 ապրիլ.—Կը ծանուցուի թէ այժմ չինական ջուրերը գտնուող գերմանական նաւատորմն հրաման ընդուներ է անմիջապէս Ռիլի ջուրերն երթալ։

ՓԱՐԻԶ 6, ապրիլ.—Փարիզի կոմսին նոր ներկայացուցիչ Հասսնվիլ կոմս յայտնեց լրագրագիտաց թէ իւր նպատակն է թագաւորականութիւնը ծաւալել ներմեռանդօրէն և ամենուրեք թագաւորական մասնախումբեր կազմել։

ՊԵԼԿՈԱՏ, 6 ապրիլ.— Երեսփոխանաց ժողովն երէկ քուէարկեց մամլոյ օրինաց այն յօդուած որ կը յայտարարէ թէ Միլան թագաւոր, իւր անդամ թագաւորական գերդաստանին, անհարուածելի է լրագիրներու կողմէ։ Պ. Կարաշանին հակառակ խօսեցաւ, և միայն 6 երեսփոխանք հակառակ քուէ տուին։

ՊԵՐԼԻՆ, 6 ապրիլ.—Այս աւուր լրագիրք իբր ստոյգ կը ծանուցանեն թէ ի վերջ ապրիլի Վիլհէլմ Կայսր և Վիքթորիա թագուհին պիտի տեսակցին ի Տարմշդատ։ Այս տեսակցութեամբ պիտի կարգադրուին Պրունսվիքի դքսութեան խնդիրն և Հանովէրի թագաւորութեան գերաւեալ ստացուածոց խնդիրն, որ ժառանգային օրինօք կը պատկանի Հանովէրի հանգուցեալ թագաւորի որդի Քմպրլանտի դքսին, որ ազգականութեան և խնամութեան կապերով սերտիւ կապուած է Վիքթորիա թագուհւոյն գերդաստանին հետ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 26 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱՐՈՅ	
3 տոկոս Լոնտրայի վրայ	110
8 » Բարիզի »	22 92½
Օսմանեան Բանսպիտէ	
Սրբէկ երէկոյ գոց. (Մինչ. Ս. Ամբ	— —
Բնաւոյն մէջ »	20 15
Գաւառական բարուեանք	20 17
» »	20 17½
Թղթադրամ Օսմանեան երէկ երեկոյ	83 03
» » ժամ 5ին	83 5
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՐԿԱՅ	
Փոխառութիւն A Սերի	42 7/8
» B »	23 1/2
» C »	20 17
ԲԱՆԿԵՐՈՒՄ	
Սօսիէթէ Ժենէրալ Ակցի Լ.	5 20
Գրեսիտ Ժենէրալ Գոմ. »	9 10
Զանք աք Գոնտ » »	6 05
Սօս. Շանտ եվոլէօր » »	4 35
Ռիժի » »	15 14
Թրամուէյ » »	565
Բանքէ երկթուղի Գր	76 1/4
Բաժնեթուղթ Լավիսմի Գ. Գ.	162
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	
Օսմանեան սոկի ոչ	100
20 ֆրանգոց »	87 25
Անգլիական սոկի »	110 15
Մարք (գերմանական սոկի) »	108
Իմպերիալ »	90 15
Գրիմզ »	51 12
Ռուսական թղթադրամ »	7 65
Եէմ. տրամաթ. (տարբ) »	108 12
Վենոց »	112 20
Հինգոց »	112 20
Մինիպիք »	100
Թրանզիտ »	18
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	8

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐՍԱ

Բարիզ, 6 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 30 երեկ.

Երեսփոխական 3 %	95 5
» » 4½ %	105 60
Օսմանեան Ընդհանուր Պետական	18 72½
» երկթուղի	75 12½
» Բեժիի բաժնեթղթեր	347 50
Ֆրանսական Գոման	611 25
Սօսիէթէ ժենէրալ	— —
» Լիոնէ	776 25
Ռուսական Ֆոնտի 5 %	94
Իսպանական 3 %	454 25
Գրիսիքիէ թիւրք (1890)	420
Դիպլոմատական միացեալ	495
Հանք աք Բաքի	820
Սմ. Մարս. արժէթուղթ	465
Ռիո Թինթօ	593 75
Մէհէիսիսիս	692 50
Հեր Լիմոսայի վրայ	25 19

Լոնտրա, 6 Ապրիլ, ժամ 6 վայր.— երեկոյ

Հինգ. գոնսոլիտ	96 5/8
» » Պերի Գ.	18 9/16
» » » Ս.	42 7/8
» » » Ա.	23 1/2
» » » Դ.	18 9/16
Խոշոր ուսուցիչներ 1877	— —
Ոսկեայ (Ոսմանի	14 1/4
Դիպլոմատական միացեալ (Իսպանիայի)	98 3/16
» » (բրազիլիայի, 1890	93 13/16
Ռիո Թինթօ	23 11/16
Յօսմանիէյ (փոխառ. Մոգիլ)	103 3/4
Հինգական 5 %	89 3/4
Մոնտրէալ »	71 1/4
Ռուսական 1889	98 3/4
Օսմանեան Բարեգործ.	25 425

Վիեննա, 6 Ապրիլ, ժամ — վայր.—

Օսմանեան երկաթուղի	36 25
» Բեժիի բաժնեթղթեր	158 50
Օսմանական Լոնտոնի վրայ	116 60
» Փարիզի »	45 92

Գերլին, 6 Ապրիլ, ժամ — վայր.—

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20 32½
» Փարիզի »	80 40
Ռուսական թղթադրամ	241
Օսմանեան երկաթուղի	78 20
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	18 65

— —

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 6 Ապրիլ, ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Լիանթ 3 %	95 5
Օսմանեան քոնսոլիտ Գ.	18 77½
Օսմանեան երկաթուղի	75 37½
Օսմ. Բեժի	348 75
Բրիսիքիէ թիւրք	420 62½
Օսմ. Մարս. արժէթուղթ	465 37½
Պանք Օթոման	613 75
Ռիո Թինթօ	598 75
Սօսիէթէ ժենէրալ	142 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ, 4 մարտ

Տիգրանակերտի հայ վարժարանց վրայ համառօտ տեղեկութիւն մը կուգամ տալ ներկայիս։ Ցաւ է ըսել որ Տիգրանակերտ ցարդ չէ կրցած ունենալ գէթ 10—20 ուսեալ երիտասարդներ, զի նախկին Վարչութեան ժողովականք կարեւորութիւն չէին տար հայ մանկտւոյն մտաւոր զարգացման և դաստիարակութեան և եթէ երբէք ընկերական վարժարանք ունեցեր են իրենց փայլուն վիճակն, այն ալ զոհ գացած է յետադիմական ժողովականաց ոմանց ընթացքին. ինչպէս են Մեսրոպեան, Անձնուէր և այլ ընկերութեանց վարժարանք։ Այժմ Տիգրանակերտի հայ մանկտին կը յանախէ գրիխաւորարար հեռաւոր չորս վարժարանները։

Ա. Խարաճեան մասնաւոր վարժարան։ Արեւելքի ընթերցողք ժամանակին տեղեկութիւն ունեցած են անշուշտ թէ ինչպէս սոյն վարժարանը ազատուեցաւ գաւառիս նախորդ Վարչութեան ձեռքէն Գուլյումհետն և ձէնէրեան էֆէնտիներուն շնորհիւ։ Այս վարժարան 3—4 տարիէ ի վեր կը շարունակուի Միացեալ Ընկ. ծրագրովն։ Թէեւ ի սկզբան լաւ ապագայ կը խոստանար, սակայն դժբաղդաբար այլ եւ այլ պատճառներով այժմ կորուսած է իւր նախկին ուղղութիւնը։

Բ. Սարգիս Եկեղեցւոյ Ազգ. Վարժարան։ Երկու երեք տարիէ ի վեր, սոյն վարժարանը կը կառավարուէր ընդ հսկողութեամբ հոգաբարձութեան մը, և բաւական յաջող վիճակի մէջ կը գտնուէր, բայց ցաւալի է տեսնել որ ներկայ ուսումնական շրջանին սկիզբը, Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան պատճառաւ, Թաղին ազգայնոց մէջ անհամաձայնութիւն ծագելով վարժարանը զոհ գնաց հոգաբարձութեան մի քանի անդամոց կրից և անձնականութեան. այժմ ծաղկոցը միայն կը շարունակէ իւր ընթացքը։

Գ. Մասնաւոր վարժարան յանգղիական ժողովարան։ Ներկայ ուսումնական շրջանին սկիզբը Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ Ազգ. վարժարանի Ա. դասատու Պ. Թովմաս Զավզավթեան մի քանի անձանց անսալով ի հաշիւ անձնականի բացաւ սոյն վարժարանը, և սկսաւ զանազան միջոցներով աշակերտ առնուլ Լուսաւորչադաւան վարժարաններէն։ Երբէք սոյն վարժարանը չպիտի կրնայ ունենալ ո և է արդիւնք, զի դասատուք կը դասախօսեն ըստ քմայ և դիպաց, չունենալով ո և է ուղղութիւն և կանոնապահութիւն։

Դ. Ս. կիր. Մայր եկեղ. Ազգ. երկսեռ վարժարանք։ Սոյն վարժարանց նախկին աննախանձելի վիճակը կը յիշեն անշուշտ ընթերցողք, ընդ որս և մենք, որ կարդացինք գրեթէ ասկից երկու տարի առաջ Արեւելքի սիւնակաց միոյն մէջ Հրաչեայ ստորագրութեամբ։ Արդարեւ նոյն անախանձելի վիճակը շարունակուեցաւ մինչ անցեալ շրջանին վերջերը։ Նախորդ հոգաբարձութեան ընթացքին և դասատուաց անկանոն պաշտօնավարութեան պատճառաւ ներկայ շրջանիս սկիզբը սոյն վարժարանք ունեցան այնպիսի հոգաբարձութիւն մը, որ մի անձէ միայն կախում ունի. թէեւ ներկայ քաղաքական ժողովոյ առջեւ խնդիր եղած է սոյն վարժարանաց բարեկարգութիւն, սակայն Թաղ. Խորհրդոյ մեծ մասն հոգաբարձութեան հետ միանալով կը դիմադրեն քաղաքական ժողովոյ, ի մէջ այլոց հրապարակելով թէ «քաղաքական ժողովն իրաւունք չունի վարժարանաց գործին միջամտելու», նպատակ ունենալով ժողովուրդը վարչութեան դէմ հանել և այսպէսով հաստատուն պահել արդի հոգաբարձութիւնը յօդուտ անհատի մը։ Քաղաքական ժողովը թէեւ քաջ կը ճանչնայ իւր իրաւասութիւնը՝ ստորակարգ խորհրդոց վրայ, սակայն երբեք ծայրայեղութեամբ չի գործեր, զի մի գուցէ հանրային շահերը վտանգուին, այլ կ'սպասէ յարմար ժամանակի մը յորում կարողանայ ամեն ինչ կարգի դնել։ Զմոռնամ ըսել թէ արդի դասատուք ամենայն քըրտնաջանութեամբ կը տքնին վարժարանաց յաջողութեան, բայց ի՞նչ օգուտ, քանի որ հոգաբարձութիւնը իւր պաշտօնը ըստ օրինի չի կատարեր։

—Տիգրանակերտի գաւառական երեսփոխանութիւնը՝ որ մեծաւ մասամբ բանիբուն անդամներէ կը բաղկանայ՝ մտատանջութեան մէջ է առաջնորդական ընտրութեան առթիւ, ուստի և Ազգ. Կեդրոնական Պատկ. Վարչութեան խորին ուշադրութեանը կը ներկայացնեմ սոյն կարեւոր վիճակի Առաջնորդական խնդիրն, հայցելով որ հանի բարձրաստիճան եւ բանիբուն եկեղեցականաց ցանկ մը յղել առ գաւառական ընդհ. ժողովն քաղաքիս, փութացնելով Առաջնորդական ընտրութիւնն, յօդուտ տեղւոյս հայ հասարակութեան։

ԳԻՍԱԿ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 10 մարտ

Անցեալ ամիս կարգացուեցաւ տեղիս Մայր եկեղեցւոն մէջ Պատրիարքարանի յունուար 29 ամսաթիւ մի կոնդակը, որով կը հաստատէ անցեալ տարի գարնան ընտրուող Քաղ. և Կրօն. ժողովները. կոնդակը կը յիշեցնէր մի առ մի ժողովներուն պարտականութիւնները։

—Կրօն. ժողովի ատենապետ՝ Արժ. Յովհ. Ծ. Վ. Տ. Յակոբեանն աւարտելու վրայ է մի աշխատասիրութիւն—ընդարձակ կրօնագիտութիւն մը, որուն իբր դասագիրք եւս գործածուելու յարմարութիւնները տալ պիտի աշխատի։ Գովելի է հայր սուրբին ջանասիրութիւնը, թէեւ դեռ չենք կարող գնահատել իւր աշխատասիրութիւնը։ Ս. Նշանի վանքին մէջ կը մնան նաեւ Արժ. Ոնորիոս և Տրիրոն վարդապետները, աւելցաւ նաեւ Եղրաս Վր. Սապեան, որ թէեւ նոյն վանքին միաբան, բայց երկու տարիէ ի վեր իւր հայրենիքը՝ Ռոտոսթօ մեկնած էր օգտակարութեան համար։ Միջոցներ ունին սոքա, եթէ միայն ուզեն, գրականութեամբ զբաղուելու կամ յօդուտ գործածել իրենց ժամանակը։ Դժուար բան չէ այդ, մանաւանդ թէ ժողովուրդը շատ քիչով ալ գոհ կը լինի։

—Այս ձմեռ բաւական մահ պատահեցաւ և դեռ կը պատահի՝ ծննդաբերութեամբ։ Բժիշկները կը կարծեն թէ ծնընդաբերները վարակող մասնաւոր միքրոպներ լինելու են։ Ուստի զգուշութիւն և մաքրութիւն կառաջարկեն։ Հեռի մնալ մանաւանդ տեղական դայեակ կիներէն, որոնք յաճախ այդ միքրոպները փոխանցող միջնորդի դեր կը կատարեն։ սոցա պէտքը կրնան լեցնել, կ'ըսեն, ուրիշ շատ փորձառու կիներ եւս, զի միայն պորտը կտրել պէտք է, իսկ դժուար պարագաներու մէջ՝ շատ ու շատ հիշդ միջոցներէ աւելի սխալներ միայն գիտեն։ Մայրաքաղաքի մէջ ուսած մասնագէտ դայեակների պակասը խիստ զգալի է։ Այդ հիւանդութեան վարակուելուն ուրիշ նպաստաւոր միջոց մը կը հաստատեն ոմանք նաեւ՝ երբ մի քանի երախայ հետզհետէ միևնոյն աւազանի մէջ կը մկտուին առանց ջուրը փոխելու։

Մենդաբերութենէ յետոյ մանկան պէտք եղած նիւթական խնամքը տանելու մէջ ալ մեծ թերութիւններ կը գործուին, որոնք ազատաբեր հետեւանքներ կունենան. այսպէս, այս ձմեռ հազիւ քսելէ գիտցող երկու մանկիկներ այրուեցան, տարբեր ժամանակ, կրակարանի կրակի վրայ ընկնելով և անմիջական օգնութիւն չստանալով. մին՝ մի քանի օր յետոյ, եւ միւսը՝ 20 օրի չափ յետոյ կը մեռնին։ Ուրիշ կերպերով ալ—միայն անհոգութեան արդիւնք — նիւթապէս հաշմանդամներ՝ կարծուածէն ու սպասուածէն աւելի են։

Այդ անհոգութեան նոյնքան կեն. թարկուին նաեւ գառնուկներն ու հորթերը. սոցա վնասուածներու մեծ մասը թոնիրն ինկած կը լինին։ Իւղերը սուղ են այս տարի Սեբաստիոյ մէջ, ազնիւ արդար իւղը դժուար կը գտնուի 8 ղրշ. իսկ ճրագուն՝ 4—4½ է։ Ճրագուի բարձրանալու պատճառը արդար իւղի սուղ լինելն է, որուն համար աղքատները և մաս մը գիւղացիներ զայն իբր ուտելի իւղ կը գործածեն։

—Այս ամսու սկիզբը սկսուեցաւ և մաս առ մաս կը շարունակուի տեղիս մէջքթէպի Բիւշիխէի տարեկան քննութիւնները, որոնց ընթերակայ կը լինի, կուսակալի հրաւէրով, Անսուրեան Ցարութիւն էֆ., հեռագրատան Գառնասարէէի մասին գլխաւոր պաշտօնեայն։

Ա Դ

ՖԻՒՆԱՐՏ ՇՈՒԴԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ. CUNARD

Քէրոբ շոգենաւը նաւապետ Սթէֆէնս վաղը չորեքշաբթի ճամբայ կ'ելնէ դէպ ի Լիվրբուլ։

Անլոս շոգենաւը Լիվրբուլէ աստ կ'ըսպասուի դէպի 23 ամսոյս։

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՇՈՒԴԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Իկոս շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հալէն աստ կ'ըսպասուի ապրիլ 10ին (Ն. Տ.)։

Օրեալ շոգենաւը, նաւապետ Մընտի, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ապրիլ 10 (Ն. Տ.) պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու։

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԱՒԻՆ

Ի ՄԷՐՏԷԿԷՕՂ

Անցեալ շաբթու Աբէ-Եէլի Ազգ. Լրոց բաժնին մէջ կարդացինք կրօնափոխութեան շարժումներ ի Մէրտէկէօղ, որ առաջքը կանխաւ առնուլ յաջողած էր բարեբաղդաբար Առաջնորդ Սրբազանն Նիկոմիդիոյ։

Սոյն կրօնափոխութեան մասին ընդարձակ և ստոյգ տեղեկութիւններ ունենալով՝ կուգամ յայտնել թէ ի՞նչ պատճառներու տակ ծագումն առած է այն, և թէ ի՞նչ մեծ ջանքեր եղած են այդ բաժանումը կասեցնելու համար։

Կրօնափոխութեան շարժառիթն եղած է լոկ թաղային հաշուական խնդիրներ. մարդ կը սոսկայ երբ մտածէ թէ 71 ընտանիքներ տեղային հանրական խնդրոյ մը համար, որ դրամի վրայ կը կայանայ, ընդհանուր Ազգին և Եկեղեցւոյն արատ մը բերելու կը յանդգնին։

Մէրտէկէօղի կրօնափոխութեան այս հուրը բորբոքած ատեն կը չիջանի բարեբաղդաբար, զի Առաջնորդ Սրբազանը լսելով այս տխուր լուրն անմիջապէս մեկնած էր Արսլանպէկէն փետրվ. 20ին գնալու ի Մէրտէկէօղ դաւառ. վարչութեան խառն ժողովոյ որոշմամբ։

Առաջնորդ Սրբազանն ի Մէրտէկէօղ հասնելուն պէս անդադար քարոզ խօսելով ժողովրդեան և կրօնափոխութեան դիմողներն իւր քով հրաւիրելով կը յորդորէ եւ կենալ իւրանց դիտաւորութենէն, և կը յաջողի՝ խնդրոյ նիւթ եղած թաղային հաշուական խնդիրը տանն ուսը մէջ կարգադրել։

Կրօնափոխներէն, որ թուով 71 ընտանիք էին, վախտուն երկու քը այժմ բոլորովին զղջացած են իրենց այս արարքին համար, եւ իրենց պարագլխոյն՝ Արմաշ Կէրգոյղ (այս անուամբ կը ճանչցուի եղեր) Յովհաննէս Խորոզեան վարժապետին կը գրեն ի Պոլիս (կարծելով թէ Պոլիս եկած է՝ Պապական վարդապետ մը բերելու համար, մինչդեռ խաբելով Պարտիզակ է դացեր պապական վարդապետի մը քով) թէ՝ վերստին իրենց լուսաւորչական եկեղեցւոյ դիրկը դարձեր են, և թէ՝ չըլլայ որ պապական վարդապետ բերէ, իրենք չեն ընդունիր, և ո՛չ ալ ո՛ եւ է ճամբու ծախք կը վճարեն։ Այս գիր երեք հոգի, որոց մին պարագլուխներէն է եղեր, կը տանին անձամբ ի Պոլիս Խորոզեանին տալու համար։

Կրօնափոխութեան այս դէպքին վերայ կարի վէր խօսող յաւով մը կը պատէ մեր սիրտ այդ վարժապետ՝ ան։ Ուսուցչական նուիրական ու բարձր պաշտօնին արատ բերող այդ վարժապետ պարագլուխ կ'երլայ 71 ընտանեաց ի կրօնափոխութիւն դիմելու։

Ըսինք թէ շատ քիչ մնացած էին կրօնափոխութեան դիմողներէն, այս պարագային մէջ Առաջնորդ Սրբազան Հօր ներկայութիւնն ստիպողական հարկ մը չէր եղած. ուստի տեսնելով որ անմիջապէս երթալ պէտք էր ի Մեծ Նոր Գիւղ, կը մեկնի Մէրտէկէօղէն և կը հասնի անդր բաղանեաց հաշիւներն վերջնապէս կարգադրելու համար, կը կատարէ զայնս, և բաղդիքը թաղ. խորհրդոյ հաւանութեամբ տարեկան 24 հազար ղրուշի վարձու կը տուի՝ 4000ը կանխիկ առնուելով. ակէ գատ 7000 ղրուշի ուրիշ կալուած մ'ալ վարձու կը տուի, որովք վարժարանին երմտացոյցն կ'ապահովի տարեկան 31,000 ղրուշի հաստատուն եկամուտով։

Սոյն միջոցին յանկարծ Առաջնորդ Սրբազանը նամակ մը կ'ընդունի Մէրտէկէօղէն, ծանուցանող թէ պապական վարդապետ մը եկած է անդ, Հ. Ներսէս վ. Ճնտօյեան։ Այս լուրին վրայ անմիջապէս առանց ժամանակ կորսնցուցնելու գիւղերան ճամբայ կ'ելնէ Մեծ-Նոր գիւղէն և կը հասնի ի Մէրտէկէօղ. առաւօտեան կանուխ մը-նացեալ կրօնափոխներն դարձեալ կը կոչէ իւր քով, և կը յաջողի համոզել ըստ բաւականի, և անդադար քարոզ խօսելով կատարեալ հանդարտութիւն կը հաստատէ, այնպէս որ, Հ. Ներսէս Ճնտօյեան կը հարկադրի դառնալ ի Պարտիզակ ըստ որումի երկու հոգի մնացած էին, մին Աշտ. Կէրգոյղ վարժապետն և միւսն՝ անները։

Իսկ ատեն, ի Պարտիզակ և ի Նիկոմիդիա, և ի շրջակայս այնքան մեծ յուզում կը պատճառէ այս դէպք որ Պարտիզակի Արժ. Տ. Կարապետ Աւագ քահանայ Մխալեան և թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Յովհաննէս Խաչերեան և Ճանիկ աղաներն յատկապէս ի Նիկոմիդիա, յԱռաջնորդարան կուգան պատմելու Խորոզեանի ի Պարտիզակ ըրած յայտարարութիւններն. այս ատեն Առաջնորդ Ստեփան եպիսկոպոս լսելով ժողովրդեան վրայ եղած այս տխուր տպաւորութիւնն Նիկոմիդա կը հանի և զամէնքն կ'ապահովցնէ յայտնելով թէ վտանգն դադրութիւն չունի այլեւ, կիրակէ օր ալ իւր պերճախօս քարոզին մէջ կը փարատէ բոլորովին ժողովրդեան երկիւղն ու կասկածները։

Նիկոմիդիոյ վիճակի այս յատկութիւնը շատ գովելի է. մեր կողմանէ առաջնորդ և ժողովուրդ արթնութեամբ կը հսկեն իրենց վարչական մարմիններով կրօնափոխութեան այս տեսակ շարժմանց առջեւ. ինչպէս եղաւ Պարտիզակի, Գուրդպէլէնկի, Առաբազարի և Մէրտէկէօղի խնդրոց մէջ։

ՅՈՒԼԱԿ

1891 մարտ 24

ի Բերա

ՏՕՔԹԷՕՌ Յ. ԷԼՄԱՍԵԱՆ

Վկայեալ Փարիզու բժշկ. համալսարանէն

ՄԱՄՈՒԱԴԷՏ ՎԻՐԱՒՈՐԱԾ ԵՒ ՄԱՆԿԱՒԱՐԱՑ

Ի Բերա— Մեծ Խոզոց Բէր— 247

Ծարմուի Պէյլերպէյի կեդ

Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի իւր բնակարանին մէջ ամեն օր կէս օրէն մինչ ի ժամ 3, (Ը. Ե.)։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը կը գրաւնուի առաւօտեան ժամը 10 էն մինչ ցերէկ (Ը. Ե.) ի Գալիս Եէնի Ճամի Թիւ 12 Վարդանեան դեղարան ուր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատ հիւանդները։

24 15—30

ՏԱՐԱՆ, ՎԻՄԱՏԷՍՄԻ ԵՒ ԳՐՕՍՏԻՆ Գ. ՄԱՐՏԱՏԵԱՆ

ԼՕՍԱՆԳԵԼԻ ՀԱՄԱՐԱՆ ՓՈՂ. 15, Ի. ՊԱՐԻԶ

ԳԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳԻՏ ԵՒ ԳՐԱՎԱՃԱՌ

Ամեն տեսակ գրաւոր գործեր կը կատարուին գեղեցիկ եւ ազնիւ գրչագրութեամբ, գիրքեր

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՅԲԷՐԻ

Նիզամիյէ չարը անպարը իշուն միւպայեա օլունաճագ օլան պիր միլիոն իքի եիւզ պին գէյլէ արբանդն մարտը Ռումինին ելիսի եէսանճի չէհարչէնպիհ կիւնիւ գաբարը գաթիսի վիրիլուպ իրթէսի բէնճէնպիհ կիւնիւ եիւզտե պէշ թէնզիլի դապուլ իտիլէճէկկնտէն, իթասընա թաղլիպ օլանլարը մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ուժուժիպէ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

24 Մարտ 1891 — 942
Նո. 34 — 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՅԲԷՐԻ

Սիեահ քէչի սահթիեանը ատէտ իքի պին, պէհէրի եիրմի տէօրթ ղրուշ օթուզ փարա.

Ալ ախթաս արչընը ճէտիտ պէշ եիւզ, պէհէր արչընը ճէտիտի օն պէշ ղրուշ.

Նիքէլ գրյեէի ճէտիտ էյլի, պէհէր գրյեէի ճէտիտի ալթմըշ ղրուշ.

Ինճէ քէթէն պէզի արչընը ճէտիտ պին ալթը եիւզ, պէհէրը արչընը ճէտիտի աէօրթ ղրուշ.

(Պիր սէնէ դարթիլնտա լիւզումը օլտրգճա ալընմագ իւզրէ, միւնագասաեա գօնուլան.)

Մուզիքա պանտալարը իչին, գրրմըզը վէ ալաճալը եուն գօրտոն մարբէվօլվիր գայիթանը պէհէր թագրմը օն պէշ ղրուշ.

Կիւվէղ եուն չէթէ պէհէր արչունը ճէտիտի սէքսէն ղուրուշ պէշ փարա.

Կիւվէղ եուն չէրիտ պէհէր արչունը ճէտիտի քըրք պէշ ղուրուշ սէքիզ փարա.

Ռումէլի իմալի սիեահ եուն ղայթան պէհէր արչունը ճէտիտի քըրք պէշ ղուրուշ պէշ փարա.

Քօզալը տոպլին փիւսկիւլ պէհէր ատէտի պիր ղուրուշ օն տօղուզ փարա.

Գրբմըզը եուն սիւրմէ պէհէր ատէտի պէշ փարա.

Իքի պաչը փիւսկիւլլի կիւվէղ վէ եէշիլ պորու ղայթանը պէհէր ատէտի ալթը ղուրուշ օթուզ փարա.

Սարբալը զոհաք ալալը էֆբատը իչուն գողալը սիեահ եուն փիւսկիւլ պէհէր ատէտի պիր ղուրուշ եիրմի պէշ փարա.

Ֆէսլի զոհաք ալալը էֆբատը իչուն մավի հարիր փիւսկիւլ, պէհէր ատէտի իքի ղուրուշ օն փարա.

Պէյազ սիմ քեազիպ չէրիտատէն իչէնմիշ եան վէ եագա պէհէր թագրմը եիրմի սէքիզ ղուրուշ.

Պէյազ սիմ քեազիպտէն զայիֆ չէրիտի իլէ սարը վէ պէյազ սիմ քեազիպ ալամէթ վէ քէպիրի չէրիտլէր պէհէր տիրհէմը ճէտիտի եէտի պուչուգ փարա,

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասաեա գօնուլան պալեատ մուրագդամ օն պէշ գալէմ էչեա ֆիյթը մուրագդամալերի իլէ թալիպլերի էօհտէսինտէ օլուպ նիսանը պիրինճի կիւնինէ գաբար պէհէր կիւն միւնասալերի իճբա օլունարագ մէզքիր իւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլճէճինտեն իթասընա վէ իքինճի կիւնի միւտտ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանարը մագամը ճէլիր Սէրասքերի լէվազիմաթը ուժուժիպէ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

24 մարտ 1891 — 843
Նո. 35 — 2—3

ԱԼԷԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԸ

ընդունուած և յանձնարարուած ընդդէմ դուստուրեան, արեան պակասութեան, աբեան կարեսեան, սպիտակ հոսման և ընդհանուր սպառման ու նկարագրեան ամէն վիճակներ.

Դեղ. Ալեի Դեղհատները (ճշմարիտ) սպիտակ են և իւրաքանչիւրին վրայ գրուած է Ալեի անունը. Ամէն դեղատանց մէջ, և Թիւ 19, Ժան Ֆոլոզ փողոց, Բարիզ, Տուն ԼԱ ՖՈՒՇԻ։ 2203

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթոր Ալէրի Ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ ուռեղիկաց, է դասանհամ և ազդու կազդուրիչ. ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաքճաքուտ վայրերու ջերմտա կլիմայից ու տպակամանալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազաքինիչ սաղդ յատկութիւնն եղաչխատարեալ է նորա անհամար արդէանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւնն յառաջ կուգան օգին մէջ լղոյցող թունաւոր անվնասարերի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ցաւերը և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուններեր արուած է. ջերմն և ատրստա, Թագուն ջերմ, զարբերական ջերմն, ընդհատակ ջերմն մոգեցիկն տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճաքճաքուտ վայրերէ բուսեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ձգտաւորութեամբ։

Ալէրի ջերմի ու տենդից դէղը կը ջնջէ այդ գուռնաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և գուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ զարծանութիւնն սուսգապէս անփոխանգ և տնջնա է և օգտակն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգէց համեմատ գործածուի։ Այդ ծախուն Մարսեան և ընկերոջ Ամերիկեան վաճառատան մէջ է Ղալաթիա։ Գ. Գոլոյ։ 2)

ELIXIR DIGESTIF DE PEPSINE

de GRIMAULT et Cie Pharmaciens à Paris

ԲԱՐԻՈՏԷ ՄՈՒԹԻՒ ԷՖԶԱՆԷԼ ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸ Թէրթիպ իթմիշ օլտուղու ԷԼԻՐՍԻՐ ՏԻԺԷՍԹԻՖ ՏԷ ԲԷՐՍԻՆ նամ սինտիրճէի վէ եախօտ հազմ իթտիրճէի մուպիճէսի։

Միտե խասթալըպարընն էֆսիրիսի, միտէտ, Թասմը հազմ իթտիրմէ քիֆայէթի իտէնէք գատար հազմա տայիր սու պուլունմասընան նէյէթի իտէր։ Գօճուն միտէտինին սուեու իլէ Թէրթիպ իտիրմիշ օլան Կրիմօլ վէ Գումբանեասընան, Բէպսին նամ մուպիճէսինին չու խասսէպի վար որր քի, ինսանդն միտէսինտէ եէմէյի հազմ իթտիրէն սու ելէրինի Թութար։ Իկնէ պու սու օ սու տուր քի, ասիտ լաքթիք իլէ պիրլէշէրէք, ինսանդն միտէսինէ կիրէն հայման էթինի սուեա Քահվիլ իտէր, վէ պատէհոմ էգէիր սու տա զան լուր։

Նէրիս վէ գուվէթի վիրճի չարապարրն բուհու (ալդօօլ) Բէբսինի հէր կէօնա էհպանէն էյի տուրէթտէ մանճաղա իտէր։ Իմոր, պու իլան տէյիլ հապ վէ Թօզհարնտէ, իլլա, սուլու օլարագ վիրիլմէյի տիր։

Կրիմօլ վէ Գումբանեասընան Էլիքսիր տը Բէբսինի, տիմաղա հօղ կէլիպ, վէ աթիտ միանտէրիճ խասթալըպարը տէֆ իտէր, վէ եախօտ էօնիսինա ալտրդը կիպի, կէրէք իսթիեարլարա կէ կէրէք խասթալըպտան չղման ատամարա տախի գուվվէթ վէրիր։

C

ՑՕԴԱՑԱԻԻԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՀԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԻՎԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ ԷԷԲԷ Ազ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւանդ և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անլուծելի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ այնչափ ազդեցիկ են վերոյշնանակեալ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 2218

ՄԱՏԱՄԱ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻԷ

ԱՇԽԱՐՀԱՆՇՆՈՒԹ ՄԱՔՍ. ՆՈՐՈԳՈՒՄԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ներմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղեցկատեսակ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետանալ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց միտքերը իրենց ընկան գոյներին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան, կենդանի մազ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր պէտք է Ս. Ա. Ալլէնի Հաճոյաբոյրական խոզ նորոգիչին։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTOREB.)

Գրասենեաց մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row).

Նշանակ Լարիզ ու Նիսա Էօրը։ Ցանկացողներուն ամէն տարիքներու, անդամ իւղագործներու և անդրեցի դնողագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւշիւքեան Եղբարց դեղարանը եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտրրիմ Խտմոն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւշիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իքիտօռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՃՈՒԼԱՐ ՊԱՐԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու ժամանակ։ Թիւն 2 Թիւն 4 Թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 Թիւն 6 Թիւի համար 5 ղրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Ղրշ. տեսակ	Ղրշ. տեսակ
85 ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33 կնոջ մուճակ
52 սկարբին կարով	40 պատատական կալոշ
130 կալոշով մոյկ կարով	70 կնոջ համար պօթին կալոշ
65 պօթին կարով	45 16 Թիւէն մինչ 21 Թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80 մէստ կալոշ գամով	150 Թէլթին և ուղտի մորթէ մոյկ
140 ամէն տեսակ մոյկ	70 կէթա
160 փայլուն մորթէ մոյկ	

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 Թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 29 23—24

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խրթնութիւն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսելիութիւն, մասրժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELESTINS — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիաբէթ), սպիտակուց — միզական (Ալբիւմինուրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարախտութիւն, սպիտակուց — միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել յիշերու քարափին վրայ։

Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ բոլոր եղագործաց քով։ 2203

ՄՈՍ

ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ ԵՒ ՄԱՆՔԷՍԹԷՐԻ ԳԷՄ ԲԱՆՈՂ ՁԷՄԵՐ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանարուա	4200	Պֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օասիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Դէլթէա	3000
Աէսոպրէս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօգիա	800
Մարսալա	3250	Օլինտա	800
Մարթաթիս	3250	Սէտիլ	700

Սաքնիս չոգեներու, նաւապետ Քրուք, դէպի 31 մարտ, Լիվրպուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՀ և ԸՆԿ Ուլիթոլ խան ՀԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրպուլ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՕՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ — Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՏԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆն է որ մինչեւ յարգ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնաւորութիւն, զառանցանք, առանական կարգալութեան վարակաց կորուստ, եւ առանական ոյժերու կորուստներ յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ որսի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ոպառումը. կը կանգնէ կենսական ոյժերու ՝ և է կորուստ որ յառաջ եկած է՝ եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անսիքական եւ մնայուն է. Մելancոլութեան զգացումներն եւ պատանիչք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ Ջղային հէնթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'սնուցէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւ լիկարական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առանական կորովը կը կենդանացուէ մարդկային ամբողջ գործութեան մէջ, մարմնոյն եւ մարքին տալով հուժկու եւ առոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աւարտակամ է, կը զատ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առաւելութիւն մ ի դուստ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց դանդաւոր յաւելումներ. եւ կորուստներ եւ բարդութեան զգացումներ մը այլ վարուութիւնն հիւանդը շատուց ի վեր կ՝ սպասէր։ Մարտնչութիւնը վերանորոգուած է։ Աւարտակամ հրաշալի կերպով կ'աւելցնայ։ Ազեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Գլուխ կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լինալ, շրթունքը կը գունատորին, աչքերը ջղային կը լինին, մարմնի պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը այժ կ'սանան։

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններէ։ Տօքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է մին շիշերուն մէջ որոց բրիտանական կառավարութեան գրոյը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England գրան փարագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ ինքնակար կեղծիք։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով,

2214 Մ. ԷՍՏՈՒՌՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԸ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց. Վուլուսա, պահականոցին քով, կայսրան Թաղամասէն, 95 եւ 97։

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգղ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ապէն չէնք, կարասիք և տպրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

ՏՆՕՐԷՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ
ԱԼԳԼԻՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐՔԷԱՆ
Գրասենեակ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպոլ, Պաղջէ-Գարաս Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

SIROP DE QUINQUINA

FERRUGINEUX

de GRIMAULT et Cie

Pharmaciens à Paris

Բարիս կնգանդարդնասան Կրիմօլ կէ գումանեասընան Էշիքի կէ պնապլանալը շուրուպու.

Տիմաղա խօշ կէլէն իշպու պէրրաչ շուրուպտա, ինսանա գուվվէթ վիրէն գընարդնատան մաստա, գանրն պաշլէնա անապրրընտան օլան չէլիպ տախի վար տրր։ Բարիսին էն միւթէպէր հէքիմէրի, բէնգալալի տէֆ իթմէք, վէ կէնճ գէշլարրն վիճուպէրի սէրրիկէսինի զօլայլաթմագ, վէ գուվվէթսէն տիւմիշ ատամարա գուվվէթ վիրմէք իչին, մէգբիր շուրուպու իսթիմալ իտէրլէր։ Գասընարրն էքսէր տէֆա տիչար օլտուղ լարը գանսրզլրզ, վէ Լէօզօրք Թասիր օլունան գասընարրա մախսուս խասթալրգտան նէյէթ իտէն, վէ Թէհամմիլ օլունմագ տէրէճէյտ օլան միտտ ադրրարրնը անինտ տէֆ իթտիկկ կիպի, գասընարրն ատէթինի նիզամնա տէվամ իթտիրրը վէ գօլայլաթսըրը։ Բէնգալալ, լիմֆալը, վէ սրբռանալը չօճոզլարա տախի հէքիմլէր պու շուրուպա վիրրէր։ Վէլէհսալ իչպու շուրուպ, իչտահը ադար, եէմէյի գօլայ հազմ իթտիրրը, վէ չարբմատան վէ եա ուզուն միտտէթ տէվամ իտէն խասթալրդ սէպպէնէն գանսրը ազալմիշ օլան պիրէիս մէք քէսանա ֆայիտէլի տիր։ Գունու գուլանան չոգ սի բէնչլիպ մուհասէնաթրնը կէօրիր։

ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԵՆ ՁԵԼՈՒԻԼ ՎԷ ԳԸՆԱԳՐՆԱԼ ՄԱԼԱԿԱ ՇԱՐԱԳ

Իչպու մուպիճէսէ պուլունան չարբաալը, տօղրուտան տօղրու Մալակատան սաթրն ալնչրզ տրր. ֆասրիպազմզ, էն ազը օն սէնէլքտէն ազաղը չարբակ խթմալ իթմէդ։ Իչպու չարբակ, ատամա գուվվէթ վէրիր, եէմէյի հազմ իթտիրիր, վէ մտէյէ ֆայիտի տիր։ Ցիմաղա բէք խօշ կէլիպ, «Քինքինա ժօն բոաեալ» Թասիր օլունան գընագնեռա մախսուս ատնրզրը վար տրր։ Սէրրզը ազ վէ ատնրզրը օլմեան գընագնրզը չարաալարրն խթիմալ օլունմասընը Թավիսէ իտէրիզ։ Սաքնալար պէօյիք էեղանանէլէրտէ։

Բարիսատ վիճէն ասզալընասա 8 նուսմէրօրու վէ ասլիր մէշնուր էեզահանէլէրտէ պուլունուր։ C

Գրասենեակ Ս. ՏԱՄԱՍԵԱՆ
ԶԱՐԱՆԴԱՐԱՆ ՊՈՒՆԱՐԻ Ջ 1,000,000

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1891 Մարտ 2 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև Բամազան 1

(Բարի կէրանէ օրէրէն) Եւրոպական եղբուէն ամսաթիվ ՀԷՅոզ շրջենասաց երթեւեկութիւնք։

Ժ.		Ր
12 40	Եէնիմ. Մեզզ. Պէց. Թարպ. Եէնիք. Պէնեան Պոյաճ. Ր. Հիսար (Ամենալա գիւղի շրջ. հետ պիտի հաղորդակցի)	37
1 40	Եէնիմ. Մեզզար. Պէցիլիք. Թարպ. Եէնիքէշ Մերկ. Ր. Հիսար (Ամենալա գիւղի շրջ. ին հետպիտի հաղորդակցի)	39
2 35	Ր. Ա. Գավազ. Մեզզ. Պէցիք. Թարպ. Պէյգօզ անկից Գանտիր. Պէշիք։ [Գանտ. շրջ. հետ պիտի հաղորդցի. ուր. օրերը Չ. 5ին վանք. Զէնկ. Պէյլ Գալ. Պէշիք]	38
3 —	Եէնիմ. Մեզզ. Պէց. Թարպ. Եէնիք. Պէնեան. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք Օրթ. [Պէպէքի շրջ. հետ պիտի ղորգակցի) ուրբաթները Ամենվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	17
4 30	Եէնիմ. Մեզզ. Պէցիլիք. Թարպ. Եէնիք. Պէնեան. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Պէշիք։ ուրբաթները Ամենվ. Գուր. Օրթ.)	37
6 —	Եէնիմ Մեզզար. Պէցիլիք. Թարպ. Եէնիք. Պէնեանա Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք Ամենվ Գուրբ Օրթաք. Պէշիկ.	20
7 —	Եէնիմ. Մեզզարպ. Պէցիլիք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշդ. Եէնիք. Մերկ. Գանդճ. Ր. Ա. Հիսարգանա. Ամենվա. Զէնկէլէք. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսակ.	22
8 —	Ա. Գ. Գավազ Եէնիմ Մեզզարպ. Պէց. Թարպ. Եէնիք. Պէնեանա Մերկ Ր. Հիսար Պէպէք Ամենվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	38
10 —	Մեզզարպ. Պէց. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Ամենվ. Օրթաք. Պէշ.	34

ԵՒՆԷԷԷՆԷՆ կոմաորլ ԷԼԼՈՂ շրջենասաց

12 35	Եէնիք. Մերկէնի Պոյճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ամենվ. Գուրբ. Օ. Թաք. Պէշիք.	20

Աբնավուտքէշլին կոմաորլ ԷԼԼՈՂ շրջենասաց

12 30	Պէպէք Ամենվ. Գուրբ Օրթաք Պէշիք.	2
1 —	Պէպէք Ամենվ. Գուրբուշ. Օրթաք. Պէշիք.	20
1 20	Օրթաք. էն ուզդ. կամրլ. (բացի ուրբ.է)	25
1 25	Ր. Հիսար Պէպէք Ամենվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գալ.	28
2 —	Պէպէք Ամենվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	22
2 25	Ր. Հիսար Պէպէք Ամենվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք	19
3 —	Պէպէք Ամենվ. Գուր Օրթաք. Պէշիք. Ուրբ. օրերը 3.15ին	20
3 30	Պէպէք Ամենվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (բացի ուրբաթէ)	28
4 —	Պէպէք Ամենվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գալ. [բացի ուրբաթէ]	25
4 10	Օրթաք. էն ուզդ. կամրլ. [բացի ուր. է]	17
4 50	Պէպէք Ամենվ. Գուր. Օրթաք. Պէշիք	32
10 10	Միրկենա Պէնկէլ. ուզդ. կմրլ. [ուրբաթները Զէնկէլ. լկա)	37
11 10	Պէպէքէն ուզդ կամուրլ [բացի ուր. է]	22

Ամենվան Եղբէրէն կոմաորլ ԷԼԼՈՂ շրջենասաց

12 30	Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզ.	19
12 40	Պէյգօզ Բաշդ. Զուզ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթաք. (Գանտ. պիտի հղորգկցի.) (Ուրբաթները բացի Օրթաք. էն վանք. Զէնկ. Պէյլ. Գալգ. Պէշիք.	25
1 10	Պէպէք Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզ. Պէշիք. [բացի ուրբաթէ]	32
2 5	Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Գուզ. Պէշիք.	34
3 —	Գանտիր. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզ. Պէշիք. ուրբաթները 3 15ին	32
3 15	Պէյգօզ Բաշդ. Զուզ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտ. Պէշիք. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) [Ուրբաթները 3 35ին Վանիք. Զէնկ. Պէ ,, Գուզ. Պէշիքթաշ կը հանգի	38
4 —	Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ)	34
4 55	Գանտ. Վանիք. Զէնկէլէք. Պէյլերզ. Գուզկ. Իսակիւա. (Բացի ուրբաթէ)	39
5 —	Պէյգօզ Բաշդ. Զուզ. Գանդճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլեր. Գուզկ. Պէշիկ.	19
7 —	Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ամենվ. Զէնկ. Պէ ,, Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իսակ.	28
9 —	Պէյգ. Թարպ. Պէյգ. Բաշդ. Զուզ. Գանդրճ Ա. Հիսար Գանտիր. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսակ.	25
10 30	Պէյգօզէն ուզդ. կամրլ.(բացի ուր. է)	19
11 —	Կգնճագ. էն ուզդ. կամրլ.(բացի ուր. է)	20
10 30	Պէյլէրպէնէն ուզդակկամուրլ ուրբաթները 11ին Գանտիրլի	28

(Բարի կէրանէ օրէրէն) Կոմաորլէն Եւրոպական եղբէր երթեւեկաց շրջենասաց ժամերը

1 35	Պէշիք. Օրթաք. Ամենվ. Պէյլեր. Ր. Հիսար	19
2 30	Պէշիք. Օրթաք. Գուզ. Ամենվաբ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէց. Մեզզարպ. Եէնիմ.	37
3 35	Գապաթ. Իսակ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Ամենվ. Գանտիր. Ա. և Ր. Հիսար Գանտիրճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշդ. Պէյգ. Թարպա. Պէց. Մեզ. Եէնէնմանալէ	23
4 15	Պէշիք. Օրթ. Գուզ. Ամենվ Պէպէք Ր. Հիսար Պոյճ Մերկենա Եէնիք. Թարպ. Պէց. Մեզզար. Եէնիմ.	20
5 20	Իսակ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Ամենվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտ. Զուզգ. Մերկ.	28
6 —	Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուբուշ. Ամենվ. Պէպէք. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարպ. Պէյգ. Մեզզարպ. Գանգեներ	38
7 —	Պէշիք. Իսակ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ Ամենվ. Գանտիր. Ր. Հիսար Պոյճ. Գանտ. Եէնիք. Թարպ. Պէցիլիք.	25
8 30	Պէշիք. Օրթ. Ամենվ. Պէպ. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզզար. Պէց.	34
9 20	Պէշիք. Օրթաք Գուբուշ Ամենվ Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ.	37
10 5	Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Ամենվ Պէպէք Ր. Հիսար Պոյճ. Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէց. Մեզզ. Գավազներ (ուրբ. Եները 10 վրէն սարբ.)	39
10 45	Ր. Հիսար Պոյճ. Մերկ. Պէնեն. Եէնիք. Թարպ. Պէցիլիքներ. Մեզզար. Եէնէնմ (ուրբաթները չկան)	17
11 20	Եէնիք. Թարպ. Պէց. Մեզզ. Եէնիմ. [ուրբաթները Պոյանճգիւղ]	37
11 35	Պէպէք Ր. Հիսար Պոյանճ. Մերկ. Պէնեն. Եէնիք.	20

Կոմաորլէն Ամենվանգրէնգ եղբէրնէրու շրջենասաց ժամերը

2 20	Ուղղակի Պէպէք (ուրբաթները 2.35ին)	20
2 50	Ուղղակի Պէպէք (Բացի Ուրբաթէ)	28
3 25	Ուղղակի Պէպէք (բացի ուրբաթէ)	25
4 10	Ուղղակի Պէպէք [բացի ուրբաթէ]	3
10 30	Պէշիք Օրթ. Գուբուշ. Ամենվ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը չի կայ)	22
11 15	Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Ամենվ. Պէպէք Ր. Հիսար. Պոյանճք.	28
11 45	Պէշիք. Օրթ. Գուբուշ. Ամենվ. Պէպէք	19
12 —	Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Ամենվ.	22

Կոմաորլ